

2021. TÉL

OPERA

SZEGEDI CSABA

*„Nyitott szemmel járni,
hittel, türelmesen”*

Déri András
a balettkarmester

Zettwitz Sándor
Operarajongó

Pelléas
és
Mélisande

***KIRSTEN
DEHLHOLM***

Eiffel Műhelyház
hivatalosan is átadták

B M W

#bornelectric

BEKÖSZÖNTŐ

Tisztelt Olvasó!

Az Eiffel Műhelyház megszületése új korszak kezdetét jelenti egy városrész és a főváros életében. Ezzel a barnamezős beruházással nem csak egy tájsebbé lett legendás vasúti műhelyközpont alakul át előadó-művészeti bázissá, hanem egy kerület fejlődése is új szakaszához érkezik. Új kapcsolatok és új találkozások, új élmények és új lehetőségek érkeztek és érkeznek ide az Opera új bázisának megteremtésével: új jövő kezdődött el a kultúra jegyében.

Fontos üzenetet hordoz, hogy a kormányzat gyarapítja a kulturális terek számát. A klasszikus belvárosi helyszínek mellé felépítettük a Millenárist Budán, a Nemzeti Színház és a Műpa ékesíti a dél-pesti kulturális központot, valamint egymás után adhatjuk át a Városliget új múzeumait. Ezen sorba illeszkedik a Budapest mértani közepében „kivirágzó” új kulturális épületegyüttes, az Opera Eiffel Műhelyháza, amelyet hamarosan a Közlekedési Múzeum és egy felsőfokú könnyűzenei oktatóközpont gazdagít majd.

A hazai operajátszás is új szakaszához érkezett azzal, hogy ez a nagyszerű épület megnyitotta kapuit. Az a 33 milliárd forintos beruházás, amellyel az Eiffel Műhelyház nagyjából 32.000 épített négyzetmétere és 3 hektáros parkja megvalósult, 21. századi környezetet teremt a „művészetek művészetének”. Elérkezett az idő, hogy minden operabarát öröme ezt a helyet is étellel töltsék meg a hazai és a nemzetközi zenei élet kiváló művészei és az előadások szolgálatában álló kitűnő szakemberek, de mindenekelőtt a zenekedvelő közönség.

Boldog újjászületésnapot, Eiffel Műhelyház!

Gulyás Gergely,
a Miniszterelnökséget vezető miniszter

i4

FŐSZEREPBEN A FENNTARTHATÓSÁG.

BMW i4: Átlagfogyasztás: 0 l/100 km; CO₂-kibocsátás: 0 g/km; Villamosenergia-fogyasztás: 16,0-24,0 kWh/100 km; Maximum hatótávolság: 510-590 km. A jelen hirdetés a bevezetés előtt álló, új i4 modellre vonatkozik. Az új modell gyártása 2021 őszén kezdődik, Magyarországra várhatóan 2022 elején érkezik. A hivatalos energiafogyasztási és hatótávra vonatkozó adatok még nem pontosan ismertek, azokat a gyártó a forgalmazás megkezdése előtt közzéteszi.

OPERA

ERKEL

EIFFEL

BALETT

BALETTINTÉZET

ZENEKAR

KÓRUS

GYERMEKKAR

- 3 Tisztelt Olvasó!
Gulyás Gergely beköszöntője
- 6 „Nyitott szemmel járni, hittel, türelmesen”
Szegedi Csaba-interjú
- 10 Kontrasztok
Beszélgetés Polgár Csabával
- 12 A magyar vígoperák első remekműve
Almási-Tóth András nyilatkozott
- 14 A fantázia enciklopédiája
Kirsten Dehlholm-interjú
- 16 Ma éjjel táncolnék...
Rost Andreával beszélgettünk
- 20 „Olykor diadalmaskodhatunk”
Szinetár Miklóst köszöntjük
- 24 Varázslatos ünnepi élmények az Operában
Karácsonyi programok
- 28 Minden út az Operába vezet
Fürjes Anna Csenge, Oleksandr Kyreiev
- 32 „Döbbenetesen nagy munka zajlik a balettben”
Életmód: Déri András
- 36 Egy monumentális táncmű
Excelsior
- 40 Újjászületve
Hivatalosan is átadták az Eiffel Műhelyházat
- 44 Teljes gőzzel
Új programsorozatok az Eiffelben
- 48 „Ez az ő ünnepük”
Divat: Schiffer Miklós
- 52 Szilveszter Denevér nélkül?!
Archív

- 54 Kicsi a produkció, de erős
Kincskeresők
- 58 Újabb területet díjaz az Opera
Magyar Opera Napja
- 62 Összegzésképp
Sztárgála
- 64 Nyári-őszi misszió
Carmina Burana, Traviata
- 68 Ahová érdemes betérni
Az aranyműves boltja
- 70 Rá se ránts!
Sad Case
- 72 Újrakeretezve
István király, Magyarhon első jötevője / Athén romjai
- 74 Igazi világjáró
Chroma
- 76 Követendő példa
Operarajongó: Zettwitz Sándor

OPERA A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ MAGAZINJA

FELELŐS KIADÓ:
SZERKESZTŐ:
KÉPSZERKESZTŐ:
ARCULAT:
KORREKTOR:
NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS:

Ókovács Szilveszter főigazgató
Filip Viktória
Iványi Jozefa
Mátai és Végh Kreatív Műhely
Hajdú Livia
Mátai és Végh Kreatív Műhely

NYOMDA:
CÍMLAPFOTÓ:
HIRDETÉSFELVÉTEL:
LAPZÁRTA:
ISSN 1789-4093

Keskeny és Társai 2001 Kft.
Emmer László
marketing@opera.hu
2021. december 1.

SZERZŐK: Braun Anna | Csabai Máté | Filip Viktória | Jászay Tamás | Karczag Márton | Ménes Márta | Mona Dániel | Pallós Tamás | Pónyai Györgyi | Szabó Z. Levente
Szentgyörgyi Rita | Ur Máté | Várhegyi András

FOTÓ: Berecz Valter | Csibi Szilvia | Emmer László | Erdős Dénes - Zeneakadémia | Torben Eskerod | Juhász Attila | Keleti Éva | Kummer János | Ligeti Edina
Mudra László | Nagy Attila | Opera Archivuma és Emlékgyűjteménye | Pályi Zsófia | Rákossy Péter | Újbuda Újság | Merjás Georgij, Dumaszinház

„Nyitott szemmel járni, hittel, türelmesen”

Szerző: Szentgyörgyi Rita

Idén tölti be a negyvenet az Opera *egyik legtöbbet foglalkoztatott baritonja*, Szegedi Csaba. A korábban lírai, ma már drámai hanggal bíró énekes leginkább a Verdi-hősöket szereti. Életigenlő hozzáállással viszonyul az énekesi pályához, melynek egyik folyománya, hogy lassan öt éve megálmodta a Perkupai Operafesztivált. A 2018/19-es évad Kamaraénekesével az idei szezon kihívásairól beszélgettünk.

Szinte újkori ősbemutatónak számít nálunk Poldini Ede vélhetően 1914-15-ben komponált vígoperája, a Farsangi lakodalom műsorra tűzése. Mit érdemes tudni a műről és benne Péter nemzeti úr szerepéről?

Olyannyira nem ismert operáról van szó, hogy még a kottát is nehéz volt megszerezni hozzá. Rendkívül izgalmas egy olyan darabban dolgozni, ami mindenki számára új. Némileg egyszerűbb, mint jól ismert, nagy elvárásokkal terhelt produkciókban részt venni. A nemesi ház urát alakítom, aki nemigen szól bele semmibe, igazából a felesége parancsolgat, ő pedig bólogat neki. A darab vége felé viszont találkozik a szerep a személyiséggel, mert Péter a sarkára áll. Szerencsére Sándor Szabolcs karmester mellett nem lehet unatkozni a színpadon, ezúttal is megtűzdeli a zenei anyagot fantáziával.

Lescaut szerepét újra énekli Puccini talán legnehezebb operájában, a Manon Lescaut-ban. Milyen kihívásokat tartogat ez a produkció?

Puccinival elég nehéz helyzetben vagyok: nem szerette a baritonokat, igencsak emberpróbáló feladatokkal látta el őket. Nagy ívet jár be a szerepem annak ellenére, hogy akárcsak a *Bohéméletben*, a *Manon Lescaut*-ban sincs külön áriám. A duett, a tercett éneklése viszont olyan zenei feladat, aminél intenzíven jelen kell lenni, nem lehet spórolni benne. Szeretem Szabó Máté monumentális rendezését, a fantasztikus díszletet, a jelmezet, a karakteremet. Lescaut eleinte laza, bohém figura, élvezi az élet szépségeit, a lányokat, a whiskyt. Ám a cselekmény előrehaladtával alábbhagy a móka, a kacagás. A hűgával nem éppen olyan a kapcsolata, amit elvárnánk. Irányítja Manont, pénzért is eladná őt.

Bariton létére korábban az Otello című szerepére vágyott. Még mindig Otello a szerepálma?

Jó lenne, ha Otellót bariton hangkvalitással is el lehetne énekelni. Jago olyan távolinak tűnt, amikor még a Zeneakadémián Sólyom-Nagy Sándorral és a feleségével, Pogány Imola korrepetitornal beszélgettünk a szerepekről. Jobb, ha megelőzi a *Don Carlos*, a *trubadúr*, több „könnyebb” Verdi-opera is.

Az élet viszont úgy hozta, hogy felkérést kaptam Jagóra Klagenfurtból. Fél évig naponta foglalkoztam a szereppel, vele keltem, feküdtem. Amikor azt vettük észre Doman Katalin korrepetitornommal, hogy nagyon jólesik a lelkemnek is, a hangomnak is, elvállaltam. Tizenhárom estén át énekeltem kint, aminek azon túl, hogy rengeteget tanultam belőle, az lett az eredménye, hogy felterjesztettek az Österreichischer Musiktheaterpreis díjra. Remélem egyszer majd itthon is bemutatkozhatom Jagóként, de addig még Posa, Luna, Amonasro, Simon Boccanegra vagy Germont mesés szép dallamai várnak rám.

Fotó: Emmer László

István, a király | Fotó: Berecz Valter

Milyen várakozásai vannak az idegi évaddal kapcsolatban? Legalább hat fajsúlyos szerepet visz a vállán.

Októberben Brahms *Német requiemjét* énekeltem Kecskeméten a fantasztikus Erdei Péter karnagy úr vigyázó, szeretetteljes kezei alatt, az operaházi évadom pedig a *Carmina Burana*-val indult. Hálát adok Istennek, hogy megadatott számomra ennek a bariton-szólónak az éneklése, ami nagyon speciális

hangképzést igényel. Mindenkinek ajánlom Bogányi Tibor különleges rendezését, melyben Bogányi az est karmestereként is kivételeset alkot. Továbbá óriási kaland számomra az *István, a király* operaváltozata is. Bevallom, maga a rockopera 2020 októberéig, a szimfonikus operaváltozat ősbemutatójáig teljesen kimaradt az életemből.

A sors fintorának tudja be, hogy ön, aki eredetileg lelkésznek készült, a pogány Koppányt alakítja az István, a királyban?

Valóban, soha nem gondoltam volna, hogy valaha Koppányt fogok énekelni, aki nem túri a papok hatalmát. Vicces szembenállás, ugyanakkor csodás, hogy ilyen lehetőségek, feladatok elé állít az élet. Amikor még csak ismerkedtem a művel, István címszerepével is kacérokodtam. De idővel rájöttem, hogy Koppánynak sokkal jobb dalai vannak, sokkal izgalmasabb a figura. Ugyanez vonatkozik a *Porgy és Bessre*. Milyen jó, hogy nem Porgyt éneklek, hanem a velejéig aljas Crownt. Mind hangilag, mind játéklehetőség szempontjából fantasztikus kihívás, akárcsak Koppány szerepe.

A szülőfalujában, Perkupán életre hívott operafesztiválnak milyen jövőt szán?

A Perkupai Operafesztivállal minőséget szerettem volna teremteni, értéket képviselni és az élményt úgy átadni a nézőknek, hogy ne kelljen fizetniük érte. Az ország másik feléből, Bécsből, Csehországból, Szlovákiából vagy éppen a szomszéd faluból is jönnek hozzánk. Egy átlagos civil embernek távolság, idő, pénz, egyszerűen komoly teher eljutni Perkupából Budapestre az Operába. Sok évig gondolkodtam, hogy ha református lelkészként nem, hogy lehetnék mégis az én drága szülőfalumnak a hasznára. Ezért döntöttem el, hogy ha a teljes Operaházat nem

○ Fotó: Emmer László

is, de legalább magának a műfajnak egy akkora szeletét viszem haza, amekkorát csak tudok. Célom, hogy különböző műfajok is helyet kapjanak a programban. Vendégünk volt Sebestyén Márta, Miklósa Erika, a Dalinda, az Angelica Leánykar vagy a Honvéd Férfikar is. Jövőre lesz öt éves a fesztivál, amit ezúttal háromnaposra tervezünk. Péntek este nyitóhangversennyel kezdődik, vasárnap ökumenikus istentisztelettel zárul. Terveim szerint az opera, a népzene és az irodalom mellett teszünk majd egy kis barokk kitekintést is. Nem titkolt vágyam, hogy nemzetközi szinten is ismert rendezvényé bővítsem a Perkupai Operafesztivált. A csillagokat szeretném megmutatni, legyen szó kórusról, zenekarról, szólóénekesről. Minden programunk, ahogy eddig is, ezután is ingyenes lesz.

Klagenfurt, New York, Buenos Aires, Brüsszel, Drezda, Párizs után manapság milyen nemzetközi kitekintésben gondolkodik?

Továbbra is szeretném tartani az egyensúlyt az itthoni és a külföldi fellépéseim között. Remélem, hogy a tehetségem, a hangom elér majd azokra a helyekre is, amik a legmerészebb álmaimat

is felülmúlják. Mindent megteszek, hogy betöltssem, amire predestinálva lettem. Rengeteget dolgozom hittel és végtelen szorgalommal. Érzem, hogy Isten fogja a kezemet. Naponta azért imádkozom, hogy tudjak nyitott szemmel járni, hittel, türelmesen. ○

○ Bánk bán | Fotó: Nagy Attila

Kontrasztok

Szerző: Szentgyörgyi Rita

○ Az ezred lánya díszletállító próbája | Fotó: Rákossy Péter

Utoljára száztíz éve szerepelt az Opera műsorán Donizetti *Az ezred lánya* című vígoperája, amit januárban Polgár Csaba állít színpadra. A színházi és filmes körökben is jegyzett művésznek ez az első operarendezése.

Miben igényel másfajta rendezői hozzáállást az opera – azon belül is Donizetti műve –, mint a prózai daraboké?

Az operában nagyon csábító az a fajta koherencia, hogy mind zenei minőségben, mind látványban ki kell szolgálni a műfajt. Nagyon sok élő zenét, főként kórust használok a prózai rendezéseimhez, de természetesen más, amikor a kontrasztot vagy a szövegtől való elugrást szolgálja a zene. Az operánál ez fordítva történik, ott a zenei anyag maga a test, és a prózai részek „ugranak el”. Az ezred lánya valamennyire az Offenbach előtti operettek előképe vagy mesteralapja. A francia változatot játsszuk, amelyben recitatívók helyett prózai jelenetek szerepelnek. Kovács András Péter és Szabó-Székely Ármin készítették a szövegváltozatot; kissé belenyúltunk az eredetibe, a mához igazítottuk.

Milyen rendezői koncepcióval közelített a napóleoni háborúk idején játszódó zeneműhöz?

Mint minden vígjáték, úgy a vígoperák is akkor izgalmasak, ha nagyon igaz és valódi konfliktusok az alapjai. Rendezőként azt próbálok

felfejteni, hogy a mű sugallta gondolatok, alkotói szándék miként csapódik le az én és a kortársaim számára, a mai körülmények között. Az ezred lánya esetében két dolog foglalkoztatott: Marie és Tonio furcsa kívülállása és vágya a világ megismerésére. Kissé olyan ez a mű, mint egy történet a felnőtté válásról. Marie katonák között nevelkedik, nem ismer más rendszert, nem tudja, hogyan kell mozogni más közegben. Találkozik Tonióval, a tirolai parasztfiúval, aki kinyit számára egy ablakot egy egészen más világra. Mindannyiunknak ismerős az, hogy egy másik emberben meglátunk egy új életutat. Berkenfield márkiné megjelenésével, a szerelmespár boldogságának kellős közepén, amikor Tonio úgy dönt, hogy ő is beáll katonának, Marie-t kiragadják a férfiak közül. Hirtelen egy másik zárt rendszerben találja magát, arisztokraták között. Semmivel sem jobb a helyzete a kastélyban, mert ugyanúgy nem maga hozza meg a döntéseit, mások határoznak helyette.

A szabályok és a szabadság, a zárt világok és a függetlenség kontrasztjára helyezi a hangsúlyt?

○ Az ezred lánya indító megbeszélésén | Fotó: Kummer János

○ Fotó: Keleti Éva

Hogyan alakítjuk ki az egyéni szabadságunkat? Mikor döbbenünk rá arra, hogy amiben élünk, az valójában egy nagyon kicsi szelete a világnak – ami ettől jóval nagyobb. Vajon le tudjuk-e vetkőzni azokat a reflexeket, amiket belénk neveltek?

Alkotótársával, a díszletet és a jelmezeket tervező Izsák Lilivel milyen irányba mentek el a látványt illetően?

Nagyvonalú, lényegre törő vizuális megoldásokra törekedtünk az operettek álombeli, semmiképpen sem hiperreális stílusában. Két teret szerettünk volna megmutatni: az első felvonásban a katonaság maskulin közegét, a második felvonásban pedig a márkiné csillogó aranykalitkáját, ahol Marie keresi a helyét, próbál beilleszkedni. A komikum ennek a két világnak a találkozásából fakad. A civilek vékony jégen csúszkálnak a katonaközegben, ennek fonákja, ahogy Sulpiz őrmester, a vén katona próbál túlélni a márkiné cukormázás miliójében. ○

A magyar vígoperák első remekműve

Szerző: Csabai Máté

Évtizedek után *újra hallható* az Opera Eiffel Műhelyházában Poldini Ede könnyed remekműve, a *Farsangi lakodalom*, amely becsületes zsánerdarab, de több mint daljáték. Egykor feléledő operakultúránk mérföldköve – csaknem elfelejtettük.

Kis híján egy évszázada, 1924 februárjában mutatták be az Operaházban Poldini Ede *Farsangi lakodalomát*. Akkor a közönség elbűvölve hallgatta a magyaros, temperamentumos muzsikát, a kor nagy zenekritikusa, Tóth Aladár pedig így méltatta az operát a Nyugatban: „Az operarepertoárból (...) teljesen hiányzott ennek a könnyebb fajsúlyú, tetszetős, vonzó operatípusnak magyar képviselője (...). Nem volt magyar Donizetti, magyar Flotow, magyar Nicolai. Pedig az operajáró közönség nagyobbik fele ilyen könnyebb fajsúlyú, a hétköznapiakból fakadó illúziókat ápoló szerzőket parancsol műsorra.” Nem véletlen, hogy ezután Poldinit egyre gyakrabban a magyar vígopera atyjaként kezdték emlegetni.

A cselekmény szerint Zsuzsika kézfogójára készülnek egy hajdú-sági nemesi birtokon. A mennyaszszonynak azonban nem tetszik a vőlegény, annál inkább egy vidám csurgói deák, Kálmán, akire rangja miatt a szülők nem néznek jó szemmel. Egy hóvihár berekeszti a közlekedést, a beláthatatlan, kísértet lakta síkságról helybeliek gyűlnek össze a fekete ég alatt, hogy a frigynek tanúi legyenek. Játékokat űznek, hallgatják az asztalzenét, és tükön ülve várják, hogy az idő jobb kedvre derüljön. Közben a nemzeti asszony mindent megtesz, hogy Zsuzsikát eltérítse Kálmántól.

Almási-Tóth András vezetésével a produkció alkotói „leporolták”

Poldini művét, amely így modernebb köntösben és új szövegváltozattal kerül színpadra. „Egy milliárdos családot látunk, akik kiszemelték már lányuk számára a megfelelő férjet, amikor megjelenik az a gyerek, aki ebben a milióban sosem bukkanna fel, ha nem lenne a hóvihár. Magyarországon az utóbbi időben egyre jobban látszik, ki gazdag és ki szegény, és az is, hogy a két társadalmi osztály között nem születik szerelem.” A rendező ezt a problémát szeretné ábrázolni, de kerülné, hogy háttározott tanulságot vonjon le. „Kálmán alakjában felfedezhetjük Csokonai Vitéz Mihályt vagy Petőfi Sándort, de a történet halványan a *Rómeó és Júliára* is rimel. Ez a motívum, amely szerint a szerelem minden szakadékot áthidal, mindig is velünk volt.”

A *Farsangi lakodalom*ban a romantikus opera, a cigányzene, a verbunkos és az operett hatása zeneileg és dramaturgiailag is jelen van. „Poldini műve új felfedezés lesz a leg-hívebb és a friss operarajongóknak is – vélekedik Almási-Tóth András. – Mi úgy érezzük magunkat, mintha ősbemutatót állítanánk színpadra.”

Az opera szerelmeseinek szerepében Kristóf Rékát és Zavaros Esztert, valamint Rab Gyulát és Bartos Barnát látjuk, a felettük örökös nemzeti asszonyt Míksch Adrienn, a nemzeti urat Szegedi Csaba énekl. Stanci, a vénkisasszony szerepében operettbe illő betétet énekel – és méltán tart igényt a közönség kacagására – Rácz Rita. S nem utolsósorban Meláth Andrea, Wiedemann Bernadett, Kelemen Zoltán és Létay Kiss Gabriella is kiveszi a részét a farsangi bonyodalomból. Poldini bájos alkotása alighanem könnyedén beférkőzik majd a közönség szívébe, hiszen természetességgel és jó ízléssel kalandozik a dalszínházi stílusok között. „Vígadunk hát akármeddig – énekl végül a fiatalok kara. – Akár jövő vízkeresztig.”

A fantázia enciklopédiája

Szerző: Jászay Tamás

Aligha túlzunk, ha azt állítjuk, hogy az Opera legizgalmasabb vállalkozásai közé tartozik majd a világhírű dán csapat, a Hotel Pro Forma vezetője, Kirsten Dehlholm által színpadra állított egyetlen Debussy-opera, a *Pelléas és Mélisande* bemutatója.

Az ön budapesti jelenléte régire nyúlik vissza: a Terra Australis Incognitát 1986-ban mutatták be az Almássy Téri Szabadidőközpontban, a 2010-es évtizedben pedig az Operation: Orfeo és a War Sum Up vendégeskedett a Nemzeti Színházban. A Pelléas és Mélisande nézői hasonló élményekre számíthatnak?
Biztos vagyok benne, hogy Debussy operájának színrevitelek is felismerhetőek lesznek a rendezői stílusom jellegzetességei. Kedvelem a konceptuális és minimalista megjelenítést, ahol nem mesélünk el mindent részletekbe menően, és jut hely a néző képzeletének.

Mennyiben más egy operán dolgozni, mint a saját, szerzői projektjein?

A Pelléas és Mélisande esetében szigorú kereteket ad a zene és a cselekmény, sőt a szereplőlistát is készen kaptam. Erre kell reagálnom,

○ Fotó: Torben Eskerod

○ A Pelléas és Mélisande próbáján | Fotó: Berecz Valter

ez a kiindulópontom. Szimbólumokkal teli műről beszélünk, és én nagyon komolyan veszem ezeket a jelképeket. A színpadi látványvilág részeként is kiemeljük ezeket, bizonyos értelemben „túlmagyarázva” őket: mintha egy enciklopédiát lapozgatnánk.

Debussy operájában nem történik semmi, összhangban Maeterlinck eredeti drámájával, ahol a szimbólumok, a helyszínek legalább olyan fontosak, mint a szereplők maguk.

Az én elképzelésem hű marad ehhez a keretrendszerhez. Valóban alig történik valami, kivéve egy féltékenységből elkövetett gyilkosságot. Bevallom, kifejezetten kedvemre való a kevés akció, illetve az, ahogy a jelképek egyenrangúvá válnak a karakterekkel. Ennek az operának a cselekményét a végzet irányítja, és a színrevitelnek, a látványnak ezt kell

megmutatnia. A színpadon elhelyezett kisebb-nagyobb objektumok irányítják az énekesek mozgását, folyamatos bizonytalanságban tartva őket, mintha képtelenek lennének döntéseket hozni.

Több interjúban beszélt arról, hogy mindig a térből indul ki. Itt mi volt a legelső megérzése?

Valóban, mindig a térrel kapcsolatos döntés az első. Az Műhelyház egykori üzemcsarnok, függesztés és oldalszínpadok nélkül, ezt is figyelembe kellett venni a tervezésnél. Az enciklopédikuság, illetve a statikus, mégis kontrollálatlan mozgások elvével kezdtünk el dolgozni, hogy aztán néhány hónap alatt a helyére kerüljön minden alkotóelem. Ez idő alatt egy vizuális partitúra született. A képek, a fények, a zene és a librettó együttesen segítik a nézőt ennek a hipnotikus világnak a megértésében.

Debussy operája ideális alapanyagoknak tűnik az ön rendezői gondolkodásához. Mi jelenti a színrevitel legnagyobb kihívását?

Igen, ez a mű tökéletesen illik a művészi elképzeléseimhez. A legnehezebb talán a szinte mozdulatlan zene.

○ Pelléas és Mélisande próbakép | Fotó: Berecz Valter

Az operaénekesekkel folytatott munkáról milyen benyomásai vannak?

A korábbi tapasztalataim meglehetősen vegyesek, mivel nem minden jó énekes jó színész is. A legjobb értelemben véve küzdünk egymással: el kell, hogy fogadják, hogy ők a nagy kép elemei, ahol minden részlet számít. És hogy hagyniuk kell, hogy a zene beszéljen. Nincs bennem aggodalom: végül mindig közös egyezésre jutunk. ○

Ma éjjel táncolnék...

Szerző: Szabó Z. Levente

Az igazi nagy művészek nem jönnek zavarba, ha a megszokottól eltérő szerepkörben lépnek közönség elé. Még a *műfajok közötti átjárás* sem akadály. Pontosan ilyen élményre számíthatnak azok, akik elmennek az egyedi hangulatú Eiffel Műhelyházba, ami jövőre három alkalommal ad otthont Rost Andrea újabb estjének.

Több mint három évtizedes színpadi jelenlét, és a világsiker mellett már megszokhattuk a kísérletezést is, például a magyar, a klezmer és a cigány zenei kultúra ötvözésében. Érthető módon volt már metszet is az életműből, ám most megint új oldalát ismerhetjük meg az előadónak. Ez az anyag érdekes megvilágításba helyezi a pályát. Rost Andrea ezúttal olyan műsorral lép a közönség elé, amelyben – miként fogalmazott – gyermekkori bukdácsolásaira kacsint vissza.

Ez már csak azért is érdekes, mert a művész azzal kezdi a beszélgetést, hogy már mindenki tudja róla, nem zenész családból származik. Viszonylag később kezdett el igazán komolyan foglalkozni az operaeánkléssel,

mert sokáig nem is akart operaénekes lenni. De éppen ennek az estnek kapcsán már nyilatkozott korábban arról is, hogy valójában gyerekként is közönség elé állt. Igaz, ez a nézősereg azért elég speciális összetételű volt. Maga az előadó sem lehetett több három és fél évesnél, amikor összejötték a környezetében élő többi gyereket az udvarba. Leültette őket hokedlikra, sámlikra, és egy kis betonemelővel elénekelte nekik a repertoárját. Abból a szempontból mégis igazi koncert volt, hogy a kellek nem maradtak el, a többi gyerek tapsolt, Rost Andrea meghajolt.

Bármilyen furcsán hangzik, most mi, kicsit idősebb gyerekek is ezzel a repertoárral ismerkedhetünk meg. Az önálló est címe:

Dalok a lányszobámból – Ma éjjel táncolnék. Tekintsünk el a bukdácsolásra vonatkozó kijelentéstől, mert a többi tényleg igaz: azok a dalok csendülnek fel, amelyek egykor a táncdalfesztiválokon, illetve híres filmekben hangzottak el. A felvetésre, hogy egy gyerek mindent elénekel, amit a tévében vagy a moziban látott, hallott, függetlenül attól, mi az ő hangfaja, hangfekvése, Rost Andrea

megegyeztetette: tényleg így van. Éppen ezért most sem operaénekesként kezeli ezeket a slágereket, hanem igyekszik ő alkalmazkodni az eredetiekhez. Igaz, annál mélyebb légébe, mint Marlene Dietrich úgysem tudna menni – tette hozzá. Marlene Dietrich említése nem véletlenszerű. A táncdalfesztiválok anyagán túl helyet kaptak azoknak a színésznő-ido-
lokknak az egész világon ismert dalai is, akiket gyerekként Rost Andrea csodált. Hiszen, mint erről már ugyancsak beszélt a közönség előtt, ő is olyan akart lenni, mint Marilyn Monroe, Marlene Dietrich vagy Judy Garland. Így már könnyű kitalálni, hogy az *I Wanna Be Loved By You*, a *Sag mir, wo die Blumen sind*, a *Somewhere Over The Rainbow* mind szerepel a műsorban. Az is igaz, hogy miként a gyerek nem törődik azzal, hogy férfi vagy női előadó slágerét próbálja utánozni, úgy ő Szécsi Páldát is elő fog adni. Annyit még elárult a művész, hogy nem csupán az énekhangban igyekszik megidézni ezeket a darabokat, hanem eredeti nyelven is éneklőket. Németül, angolul, franciául, hiszen a kor egyik nagy slá-

ROST ANDREA

gere, France Gall *Viaszbabája* – illetve, akkor legyen a cím is franciául – a *Puopée de cire* sem maradhatott ki.

Az előadásban fontos, hogy állandó partnerekkel, kiváló művésztársakkal jött létre. Rost Andrea mindenhol hangsúlyozta, így most is fontosnak tartotta kiemelni, hogy a Hot Jazz Band fantasztikusan jó együttes, akik mindig együtt vannak, együtt játszanak. Ők olyan csapatot alkotnak, akikkel összefernhát. Ahogy a világhírű szoprán mondta: Bényei Tamással énekelni igazi varázslat. „Ő egyszerűen csodálatos, és úgy hiszem, összepasszol a hangunk. Ez biztosságot ad.”

Érdekes kérdés, hogy milyen értelemben van szükség a biztosságra? Vajon lehet-e két eltérő stílus, a táncdal és a filmszlágerek technikája, valamint az operaénekesi technika között könnyedén váltani, és mindezt beilleszteni a mindennapi gyakorlásba? A művésznő válasza szerint a mindennapos gyakorlás a hangképzés nélkülözhetetlen része, ez a hang karbantartása. A tanulásban is ott van a hűség,

hiszen most is ugyanahhoz az énektanárhoz jár, aki annak idején felfigyelt a képességeire, aki először kezdett igazán komolyan foglalkozni vele. Az azonban magától értetődő, hogy egy napon nem lehet két műsorban jelen lenni. Igaz, Rost Andrea kis szomorúsága, hogy most éppen nincs annyi szerepe, mint amennyit korábban énekelt, de sok ötlet és koncertmatika van a fejében, amivel reméli, örömet szerezhet a rajongóknak, a komolyzene kedvelőinek és magának is.

Ennek fényében lehet, hogy valaki egy pálya lezárására gondol, azonban Rost Andrea

Rost25 Gala | Fotó: Nagy Attila

nem tart ettől. Igaz, számtalan nagy énekes karrierjét látta lefelé ivelni, átélte, milyen az, amikor hallgathatatlanul hamissá váltak. Ő a rendszeres gyakorlás, tanulás mellett érzi a fizikai és mentális erőt, valamint hangja tisztaságát. Ettől még természetesen figyel arra, hogy észrevegye, ha bármelyik területen gond lenne, de tapasztalata szerint inkább másfajta megdöbbenés jellemzi a közönséget. Annak idején a Comédie-Française művészei számoltak be arról, hogy Kanada francia nyelvű területén mutatkoztak be fergeteges vígjátékkal, ám a közönség nem nevetett. Kétségbe voltak esve, míg ki nem derült, hogy a nézők egyszerűen elképzelhetetlennek tartották, hogy kinevessék a Párizsból érkezett művészeket. Rost Andreának is volt hasonló élménye, hiszen akadt olyan közönség, amelyik őt operaénekesként szokta meg, és hiába mesélt történeteket is az előadás alatt, kellett némi idő, amíg a nézőtérén ülők ráéreztek arra, hogy szabad nevetni. ◊

Figaro házassága | Fotó: Juhász Attila

KEPMÁS

MAGAZIN | nőknek és férfiaknak

AZ OLVASÁS ÖNMAGUNKKAL TÖLTÖTT MINŐSÉGI IDŐ

INSPIRÁLÓ INTERJÚK ÉS TÖRTÉNETEK

HITELES ÍRÁSOK AZ ÉLETRŐL

LÉLEKTAN A HÉTKÖZNAPOKBAN

KULTURÁLIS TARTALMAK

SAKÉRTŐI TANÁCSOK

KEPMAS.HU/ELOFIZETES

ELOFIZETES@KEPMAS.HU | +36-1 365 1414

„Olykor diadalmaskodhatunk”

Szerző: Pallós Tamás

© Eiffel Újjászületésnap főpróba, 2021 | Fotó: Nagy Attila

Jelenleg az *István, a király*-, *A denevér*-, *A cigánybáró*- és *A varázsfuvola*-rendezése van műsoron. A kilenevenedik születésnapjához közeledő Szinetár Miklóssal azonban nem „aktualitásokról”, inkább *rajongott műfajáról*, az operáról beszélgettünk. Gyerekként lett azonnal a rabja, a *Faust* által. Az első élmények mindenképpen meghatározóak, mondja, de szerinte az operához való kötődés afféle velünk született adottság. Érzék, egyfajta készség is kell hozzá. Ami viszont nem egy „zárt készség”, hiszen a világon sok millióan nyitottak rá.

Kiváló színházi rendezők, filmesek sora vallja, hogy operát színre vinni, megfilmesíteni a szakma, a hivatásuk csúcsa. Ön is így van vele?

Ahány rendező, annyiféle elképzelés létezik arról, hogy mi az operarendezés. Van, aki egyszerűen híven interpretálja azt, ami a kottában le van írva, a bejegyzett instrukciókat is követve. Más teljesen kiforgatja a darabot, és a személyes mondanóját óhajtja a központba helyezni. E két véglet között van még harminc-negyvenféle felfogás. Én szerencsére többségében

remekműveket rendezhettem, és az volt a feladat, hogy mind hűbben tolmácsoljam a gondolatosságukat. Egy remekműben pedig nagyon sok gondolat van, így azokat igyekeztem aktuálisan megfogalmazni, hozzátéve persze azt is, ami mindebből az enyém. Soha nem törekedtem a darabok megváltoztatására, megamisítására. Kevésbé értékes művekre ez nem vonatkozik, ilyenkor a rendezőnek „meg kell mentenie” az előadást. Egyes barokk operák például zeneileg kiválóak, de a szövegük finoman szólva naiv. Ott a rendezőé a teljes szabadság, hogy a javukra változtasson.

A különböző műfajok, részterületek ismerőjeként mit gondol, az operában kíván eltérő hozzáállást, másfajta megközelítésmódot?

Abban a fajta rendezésben, amit én művelek, a prózával szemben alapvető különbség, hogy az opera esetében a rendező teljesen ki van szolgáltatva a karmesternek. Én ugyanis elsősorban *tartalmakat* rendezek az énekeseknek. Ha ezek a tartalmak nem szólalnak meg a karmester irányította zene által, az én munkám szinte feleslegessé válik. A prózában magam határozom meg egy jelenet ritmusát, hangvételét. Az operában ezt nem lehet, ott a ritmus és a „hangvétel” is adva van. De értelmezni kell azt, ami le van írva. Ha tudnék vezényelni, legszívesebben minden darabomat eldirigálnám. Meggyőződése, hogy az lenne az igazi, ha a karmester és a rendező egyazon személy lehetne. Az operánál – különösen Mozartnál, Wagnernél – rendkívül fontos, hogy az előadás modern és korszerű legyen. De a színészi alakítás tekintetében kell megfelelni a mai nézők igényeinek, nem külsőségekkel és trükkökkel.

Első televíziós operafilmje 1963-ban az Antoine de Saint-Exupéry kisregényét feldolgozó *Éjszakai repülés* volt. Mit hozott ez a fajta úttörés?

A televíziónál dolgozva mindenképpen szerettem volna kezdeni valamit a kedvenc műfajommal is. Blum Tamás ajánlotta Dallapiccola egyfelvonásosát. Az operafilm teljesen más műfaj. Az operák többségénél a nézőtérrel való kapcsolat döntő, mert a közönség mindig szereplője és alakítója az előadásnak. A filmnél ez nincs így. A film viszont az asszociációk abszolút szabadságát adta számomra. Számos operafilmot rendeztem, amelyekben sok olyasmit szükségesnek tartottam és megengedtem magamnak, amit a színházban messze elkerültem. Az *Éjszakai repülés* viszont kifejezetten naturális film lett. Legalábbis – az éneklés ellenére, azaz együtt – úgy tett, mintha realista lenne. *A Fidelio*, *Hoffmann meséi* vagy *A kékszakállú herceg vára* esetében már nem a realitásra törekedtem. Igyekeztem kilépni a keretek közül, bennük a szabad asszociációk domináltak. Az *Éjszakai repülés* volt a Magyar Televízió első operafilmje. A kor legkiválóbb operaénekesei működtek közre benne; és láthatjuk, hogy Simándy József, Ilosfalvy Róbert, Házy Erzsébet, Radnay György milyen nagyszerű színészek is voltak. A maga módján világelső kezdeményezésként ez indította el a *Zenés TV Színház* sorozatot, amely tíz év alatt ötven opera- és operettfilm eredményezett.

A *Cosi fan tutte* a legkedvesebb operája? Mozart az abszolút kedvencem, a zenés színpadra írt legnagyobb remekműnek a *Figaro házasságát* tartom, de rögtön utána jön az ezerarcú *Cosi*. Ha Mozartot rosszul játsszák, mondjuk, kapunk egy karmestert, aki nem elsősorban a tartalomra figyel, hanem csak a finom stílusra, eltartott kisujjal az izlésességre, zenei tökéletességre törekszik, akkor vége, unalomba fullad az egész. Mozart azt tudta, amit a drámaíródalomban Shakespeare vagy Molière: karakterei egyszerre vonzóak és taszítóak, jók és rosszak;

mindenkinek ugyanakkor igaza is van és nincs igaza... Nagyon szeretem, sokat rendeztem Madách Imre *Tragédiáját*. Az is arról szól, hogy Lucifernek az elejétől a végéig mindenben igaza van; csak egyben nincs. Mert érdemes élni. Van értelme. Ez az a gyönyörű ellentmondás, ami annyira foglalkoztat. A *Cosi fan tutte* végkicsengése olyan, mint a Figaro fináléja: ilyen a világ, mi, emberek esendők vagyunk. Ennek ellenére élünk, élünk kell, és olykor diadalmaskodhatunk. A párok visszatálnak egymáshoz, de azért ott marad a kérdés: vajon nem az volt-e az igazi kapcsolat, ami rövid időre kialakult a csere folytán? Mozart csupa kérdőjel és felkiáltójel. Egyszerre komikus és tragikus. Ez Mozart szauna-hatása: egyik pillanatról a másikra jéghidegből a tűzforróba visz, aztán vissza.

○ Cinema Színetár, 2015 | Fotó: Nagy Attila

Mely rendezései álltak legközelebb a vágyott ideáihoz?

Az elsőszámú kedvencem, amely talán a csúcslőadás volt számomra, a többször felújított *Cosi fan tutte*. Szerettem a Szegedi Szabadtéri Játékokon több nyáron át játszott *Turandotot*. Puccini operáját később Új-Zélandon is színre vittem. Az operafilmjeim közül büszke vagyok a *Háry Jánosra*, ami nagy sikerrel ment a mozikban és Kodálynak is a kedvence volt. A televíziós feldolgozásokból a *Fideliót* tartom a legtöbbre, prózai rendezéseimből a *Tartuffe*-öt. Az operettek sorából kiemelném *A víg özvegyet*, amit megrendeztem Budapesten, Veszprémben, Szentpéterváron és Alma-Atában (Almatiban) is. A budapesti változata kétszáz előadást élt meg Japánban.

Az opera egy szempontból változatlan: a remekművek soha nem lesznek

könnyíthetők, felgyorsíthatók, rövidíthetők. Mindig is minőségi időt, türelmet, odafigyelést fognak követelni a befogadóktól. Gyors és felszínes webes korunkban milyennek látja a jövőjét?

Biztatónak. Annyiszor temették már az operát, de nem halt ki. Kétségtelenül rétegműfaj, világviszonylatban viszont egy sokmillió rétegműfaj. Pusztán klasszikus értéként kezelve múzeummá válhat, ugyanakkor kétségtelenül vissza kell találnia önmagához. A Verdi-slágeret az utcán is énekeltek, ahogy nálunk a „Meghalt a cselszövőt”, Wagnernek rajongóköre volt... A kortárs operáról ez nem mondható el, a szerepkörét átengedte a musicalnek. A kortárs zene csak egy szűkebb körhöz szól, nem alkalmas arra, hogy tömegeket szólítson meg. Évtizedek óta él a remény, hogy az emberek majd hozzászoknak, de ez máig nem történt meg. Az emlegetett remekműveknek viszont mindig lesz közönsége. ○

HEREND

PORCELÁN

Herend

TRADÍCIÓ-INNOVÁCIÓ

Budapest Porcelán Palota
H-1051 Józsefnádor tér 10-11.
Tel.: +3620 241 5736

Budapest Belvedere
H-1061 Andrássy út 16.
Tel.: +361 374 0006

Budapest Hadik
H-1014 Szentháromság u. 5.
Tel.: +361 225 1051

Budapest Reptér
H-1185 Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér, SkyCourt

Budapest • London • Paris • Abu Dhabi • Milan • Moscow • New York • Tokyo • Sydney • herend.com

Varázslatos ünnepi élmények az Operában

Szerző: Várhegyi András

A karácsonyi időszakról éppannyira elválaszthatatlan *A diótörő* és a *Bohémélet*, mint a forralt bor vagy a bejgli. Ám a minden generáció által ismert és *szeregett előadásokon túl* számos további izgalmas programra invitálják a közönséget az idei ünnepeken.

○ A diótörő | Fotó: Nagy Attila

A várakozás heteit tehetjük még emelkedettebbé az Opera változatos karácsonyi eseményeivel, amelyek idén nemcsak a már bejáratos helyszíneken, az Erkel Színházban és az Eiffel Műhelyházban várják a nézőket, de bekapcsolódott a Várkert Bazár is, az Opera Zenekar pedig Veszprémbe utazott karácsonyi műsorával.

Advent első vasárnapja előtt pár nappal vette kezdetét a *Diótörő Fesztivál*, amelynek idén is az Erkel Színház ad otthont. A gyerekeket egy hatalmas Diótörő-bábu fogadja, a főbejárat előtt vasárnap esténként kórusének szól, a kint felállított házikókban pedig a felnőtteknek az Opera vezető művészei mérnek forralt bort, amelynek bevételét idén is jótékony célra ajánlják fel.

Bent a színpadon, a legendás, 1950-ben készült Diótörő 2015-ben megújult változatát élvezheti a közönség az eredeti, Oláh Gusztáv-féle díszletekben, Rományi Nóra

új jelmezeivel és az Eagling-Solymosi-féle új koreográfiával. A hatalmas repertoár egyik ékkövének számító balettprodukció a klasszikus balett hagyományait követő, de a 21. század táncművészeti elvárásainak megfelelő új kiállítás. A megújult Diótörőből, a karácsonyi ünnepkör meghatározó balettjéből az elmúlt hat évadban száznál is többet táncolt a Magyar Nemzeti Balett.

Karácsonyi hangulatra számíthatunk az Eiffel Műhelyházban is, ahol az épület előtt egy feldíszített, sudár fenyőfában is gyönyörködhetnek a látogatók. Idén először a grandiózus komplexumban rendezték meg az Opera művészeinek egyik legszebb és legmeghatóbb kezdeményezését, a *Bohém Kiskarácsonyt*. A karitatív előadás látogatói testi fogyatékkal élő vagy szociálisan rászoruló, hátrányos helyzetű gyermekek, akik a maguk erejéből talán sohasem juthatnának el egy opera-előadásra.

○ Bohém Kiskarácsony | Fotó: Csibí Szilvia

○ A diótörő - Kelemen Ágnes, Morimoto Ryosuke, Riedl Ágnes, Demesh-Sofia, Komarov Alekszandr, Palumbo Valerio, Nikolaeva Mariya
Fotó: Berecz Valter

A darab eredetileg *A diótörő* karácsonyi szalonjában játszódtott, ahol játékok, zenei betétek és operarészletek segítségével varázsolt ünnepi hangulatot. 2016-ban a produkció Aczél András rendező tervei alapján egy másik varázslatos téli helyszín, a *Bohémélet* legendás, 1937-es előadásának padlásszobájába költözött. A produkció középpontjában az Opera Gyermekkara áll, ők a főszereplői annak a kalandos utazásnak, amely bohém titkokkal és élményekkel teli világokba repíti őket és a nézőket, hogy az előadás végére megszülessen az igazi varázslat: a karácsony csodája. A történet alapjául Ránki György *Ki a győztes?* című daljátéka szolgált, a zenés darabban olyan ismert dalok is felcsendültek, mint a

János vitéz vagy a *Háry János* melódiái.

A játékonysági műsor idén meghívást kapott, hogy az Operaházhoz hasonlóan ugyancsak Ybl Miklós kézigyűjtő magán viselő létesítmény-együttesben, a budai vár Duna felőli lezárásaképpen épült Várkert Bazárban vendégeskedjen november 27-én.

Az ünnepi hangulat talán egyik legszebb dallama a Händel-féle *Halleluja*. A barokk szerző életművéből a Megváltó eljövételét és feltámadását megéneklő *Messias* máig a legnépszerűbb darabok között található. A szakrális szerzemény mégsem egy, hanem két lánghelme különös „együttműködésének” eredménye, hiszen Händel művét nem más, mint Mozart igazította kora klasszicista ízléséhez. Rövidített az alkotás hosszán és új hangszerekkel dúsitotta azt, mindezt rendkívüli tisztelettel és bámulatos stílusérzékkel, így az eredeti mű csak tovább gazdagodott. A Mozart-átirat két verzióban van jelen az intézmény repertoárján: a koncertszerű változat először december 20-án az Erkel Színházban, az Almási-Tóth András rendezte, a *Porgy és Bess* díszleteit felhasználó új színpadi adaptáció 22-én, 24-én, 26-án és 30-án pedig az Eiffel Műhelyházban csendül fel. A zenei anyag természetesen ugyanaz, méghozzá friss fordítással, Nádasy Ádám szövegével. Talán kevesen tudják, de az egyik legismertebb magyar nyelvész, költő és műfordító családi jogon is több szállal kötődik az Operához: édesapja egy időben az intézmény igazgatójaként tevékenykedett, édesanyja pedig operaénekes volt.

A *Messias* fordításához a német nyelvű változatot vette alapul, amin egykor Mozart is

KARÁCSONY

○ Zenekarri hangverseny | Fotó: Berecz Váler

dolgozott. „Itt bizony minden mondatnál el kell énekelnem fordítás közben magamnak a dallamot, hogy kijöjjön a ritmus, a szótag, sőt még olyan dolgokra is kell figyelni, hogy bizonyos nehezen énekelhető részek, ha lehetséges, a-hangra jöjjenek ki. De így végigdalolhattam magamnak a teljes Messiašt” – fogalmazott korábban az Opera Magazinak a nátaénekesként is kipróbált Nádasy Ádám,

akinek – mint a beszélgetésből ugyancsak kiderült – legelső operaélménye a már emlegetett Diótörő volt. És noha ő úgy emlékszik, gyerekként megrémítette az Egérkirály, kétség nélkül állíthatjuk, hogy felemelő élményekkel gazdagodhatnak mindazon nézők, legyenek bár kicsik vagy nagyok, akik az ünnepvárás időszakát az Opera karácsonyi programkínálatával teszik még teljesebbé. ○

○ Bohém Kiskarácsony, 2021 | Fotó: Kummer János

A nyugalom a legszebb ajándék

Lépjön ki a világ zajából az ünnepek alatt, és hallgasson bele új könyveink egyikébe!

Libri

További információ:
libri.hu/nyugalom

Minden út az Operába vezet

Szerző: Ur Máté

Az előző évekhez képest nagyszágrendekkel több, összesen 116 versenyző adta be jelentkezését a szeptember elején megrendezett IV. Marton Éva Nemzetközi Énekversenyre. Végül tizenketten jutottak a rangos megmérettetés döntőjébe, akik közül két fiatal, Fürjes Anna Csenge és Oleksandr Kyreiev előtt **nyílt meg a lehetőség**, hogy szorosabbra fűzzék kapcsolatukat a Magyar Állami Operaházzal.

Az Opera főigazgatója, Ókovács Szilveszter a IV. Marton Éva Nemzetközi Énekverseny kapcsán az európai kultúra és a zene egyik csomópontjaként hivatkozott hazánkra, és benne a versenyre, miközben a nemzetközi zsűri egyik tagjaként saját benyomásaira és tapasztalataira hagyatkozva választotta ki, hogy a későbbiekben kívül szeretne dolgozni az Opera produkcióiban. „Amikor kijön valaki a színpadra, már látni is rajta, hogy tisztában van-e vele, mi vár rá” – mondta egy korábbi interjúban, majd hozzátette, hogy a különdíjak odaitélésekor a szempontjai között elsődle-

ges volt, hogy a hazai operajátszás magyar művészekre épüljön, de megjegyezte azt is, hogy a „hőstenorból, hősbartonból és adott esetben a drámai szopránból nálunk sincs elég”. Az idei verseny tizenkét döntőse közül ennek alapján a Junior Prima díjas Fürjes Anna Csengében és az ukrán Oleksandr Kyreieiben látta meg a lehetőségét egy reményteljes együttműködésnek.

A fiatal mezzoszoprán, Fürjes Anna Csenge nem volt teljesen ismeretlen számára, hiszen a Ház művészeti vezetője, Almási-Tóth András

Oleksandr Kyreiev a Marton Éva Énekversenyen | Fotó: Erdős Dénes, Zeneakadémia

Fürjes Anna Csenge a Marton Éva Énekverseny döntőjében, 2021 | Fotó: Mudra László

– aki egyben a Zeneakadémia docense is – az elmúlt években már több produkcióba is bevonta az énekest. „Ponchielli *Giocondájában* coverkedhettem, ami Almási-Tóth András első rendezése volt, mint művészeti vezető, a következő évben pedig már két előadást is kaptam. A későbbi felkérések ebből következtek. Énekeltem az *Aidában*, és a *Tótékban* is volt kisebb szerepem” – mondja Fürjes Anna, aki a verseny után hároméves szerződést írt alá a dalszínházzal. „Egyelőre középszerepeket kaptam, de januárban Britten *Szentivánéji álmom* című operájában Hermiát formálom meg, ami egy nagyobb vállalkozás, illetve Boito *Mefistofeléjében* is debütálok majd. A tervek szerint az utóbbi előadás már a felújított Andrassy úti házban kap helyet” – árulja el.

„Ha szembejön velem a lehetőség, akkor kipróbálok magam külföldön, de én ezt a

színházat nem szeretném elhagyni. Boldog leszek, ha az Operában építhetek fel egy karriert” – mondja Anna, aki a következő évben a Nemzetközi Wagner Társaság meghívására utazhat Bayreuthba az Ünnepi Játékok ideje alatt, hogy közelről ismerhesse meg mindazt, ami a Wagner-kultuszt jelenti. Hangjának jelenlegi lehetőségeivel tisztában van, s mint Wagner kapcsán leszögezi „próbálok húzni az időt, hogy éppen akkor érjek el az igazán nagy szerepekig, amikor már fel vagyok rá készülőve”. Az apróbb szólamokkal persze ismerkedik, a következő évadban az egyik walkür szerepében hallhatjuk majd.

„Egyértelműen felfelé nyílik a hangom, vagyis a magas mezzo karakterekben érzem jól magam. Az utóbbi években már teljes mértékben ez volt az irány, amin Marton Évával közösen dolgoztunk. Az álmaim között ott van Carmen

○ MaszkaBál | Fotó: Rakosy Péter

Hasonlóan vélekedik az Ukrán Nemzeti Opera baritonja, Oleksandr Kyreiev is, aki úgy érzi, minden fordulóban kihozta magából a maximumot és reméli, hogy ennek köszönheti a budapesti Opera meghívását. A fiatal énekes, bár ott volt a finalisták között, végül úgy határozott, hogy nem szabad fellépnie a döntőben. Erre így emlékszik vissza: „nagyon boldog voltam, hiszen két éve vártam erre a pillanatra. A döntő előtt egy nappal, a zenekari próba közben már éreztem, hogy valami nincs rendben. Másnap lázzal és torokfájással ébredtem. Nem volt más választásom, lemondtam a fellépést. Balszerencsésnek éreztem magam, hiszen már túl voltam több, nagyon kemény fordulón, de később rájöttem, hogy ez az élet, és mindenre fel kell készülni.”

A fiatal bariton élete első külföldi fellépésére Budapesten került sor tizenhat évesen, most pedig, ugyanennyi év elteltével újra a Zeneakadémia színpadán állhatott. „Az egész verseny fantasztikus élmény volt, köszönöm a szervezőknek, hogy a legnehezebb pillanatokon is átsegítettek bennünket. Baja Mónika zongorakísérőnek pedig külön hálás vagyok profizmusáért és fantasztikus munkájáért. Azt hiszem, nélküle nem jutottam volna a döntőig” - jegyezte meg Kyreiev, aki saját bevallása szerint Anyegin szerepében érzi magát leginkább otthon. A Csajkovszkij-opera címszerepét rendszeresen énekli az ukrán fővárosban, de közel áll a szívéhez *A sevillai borbély* és Mozart Figarója is.

Három évig volt a moszkvai Bolsoj Fialat Művészek Programjának résztvevője, jelenleg pedig ismét az Ukrán Nemzeti Opera szólistájaként áll a budapesti lehetőségek elébe. Mint elárulta, minden támogatást megkap a kijevei dalszínháztól, a Marton Éva Nemzetközi Énekversenyre is úgy készült fel, hogy közben két repertoárdarabban állt nap mint nap színpadra. Álma, hogy Rodrigót énekelhesse Verdi *Don Carlos*ában. ○

és persze Judit, de addig még sokat kell dolgoznom. Most a tapasztalatszerzés időszak következik, és újra hangsúlyozom, hogy nem is érhetett volna nagyobb megtiszteltetés, minthogy ezt az utat a budapesti Operában járhatom be. Én akkor érzem jól magam, és akkor tudok igazán belehelyezkedni egy szerepbe, ha kollégák, jelmezek és díszlet vesznek körül.”

Magyar Hang

A kritikus polgárok lapja

Megjelenik minden pénteken.

Fizessen elő, vagy keresse a boltokban és újságosoknál!

Hang.hu

„Döbbenetesen nagy munka zajlik a balettben”

Szerző: Braun Anna

Milyen karrierutat jár be egy *balettkarmester*?

Van-e kedvenc balettje? Déri András a véletlenek sorozata terelte erre a különleges pályára, és idén éppoly izgalommal és várakozással tekint *A diótörő*-szezón elé, mint húsz évvel ezelőtt.

Radina Dace a cikksorozat előző részében önt szólította meg, és az általa megfogalmazott kérdés egyezik az én kíváncsiságom irányával is, ezért rögtön ez lesz a felütés: milyen lépcsőfokokat kellett bejárnia ahhoz, hogy ennyi nagyszerű balettet tudjon ilyen magas színvonalon elvezényelni? Mi volt az ön szakmai útja?

Erre a kérdésre nem lehet röviden válaszolni, mert ezek a lépcsőfokok nem tudatosan épültek egymásra, inkább egyfajta – talán nem is valódi – szerencse vagy véletlen vezetett engem a baletthez. A konzervatóriumba orgona és zeneszerzés szakra jártam, majd a Zeneakadémiára orgona szakra vettek fel, és elvégeztem a karmesterképzőt is. A balettkarmesterségem kulcsa Csányi Valéria volt, akit a Magyar Rádió Gyermekkórusából ismertem. Egy évvel alattam járt általános iskolába, és a szülei – Csányi László és Botka Valéria – vezették a gyerekkórust. A szüleink egyébként jóbarátok voltak. Vali operarajongó volt, ezért a Zeneakadémiáról azonnal be is került az Operába, először az énekkarhoz, később a baletthez.

1985-öt írunk?

Ebben az évben lettem operaházi tag. Az akkori első karmester, Kórodi András felhívott egy szép napon, hogy csatlakozzam az operaházi együtteshez, de semmi kedvem nem volt hozzá: húzódoztam ettől a világtól. Karmesterként arra készültem, hogy szimfonikus zenét, szép oratóriumokat fogok dirigálni. Az Opera számomra furcsa helynek tetszett, a nagy színpaddal, díszlettel... Végül külön nekem szerveztek egy próbajátékot és felvettek korrepetitornak. Ahogy belevágtam és elkezdtem dolgozni az énekesekkel, jöttek a fantasztikus, nagy művészek, akiket nekem kellett betanítani. Hatalmas meglepetés volt, hogy hallgatnak a szavamra! Akkoriban minden produkciónak megvolt a vezénylő karmestere, de mellette ott volt a második, néha még a harmadik karmester is, aki később az előadást is vezényelhette. Fiatalként mindannyian a tapasztalt, neves dirigensek keze alá dolgoztunk, rengeteget tanultunk, de arra is lehetőséget

Fotó: Rákossy Péter

Géza lett a zenei igazgató, akkor elkezdett viszketni a talpam, és mehetnékem támadt. Úgy éreztem, hogy a zenészek nem látnak szívesen engem, ezért úgy döntöttem, hogy máshol próbálok szerencsét.

Ekkor jött a Budapesti Kamaraopera?

Másfél-két évig. Ott finanszírozási problémák léptek fel, így megszűnt az együttes. Onnan a Honvéd Művészegyüttes szimfonikus zenekarához vitt az utam, de ezzel egyidőben megismertem a leendő feleségem, és konszolidálni kellett az életemet. Jó döntés volt.

Még mindig nem látom a balettet!

Megérkezett a családdal együtt. Ezekben az években nagyon megváltozott az Opera, számos korrepetitort vettek fel, és olyan karmesterek érkeztek, akik a próbákon vagy az előkészületeknél sem zongoráztak, csak „kiszolgáltatták” magukat. Nekem pedig kellett egy stabil háttér, ezért hosszas könyörgés után Oberfrank visszavett félállásba. Ekkor kezdődött a balett-életem, konkrétan *A diótörő*vel. Az együttesben akkor még volt két balettkarmester státusz az operások mellett.

Laikusként egészen más a két műfaj, azt feltételezném, hogy teljesen különböző habitusú embert kíván. A balettnél talán a karmester is „alkalmazkodik”, míg az operánál ő a hierarchia teteje.

Nagyjából így is van. A balett-társulatnál tudtak élni a színpadi érzékemmel, valószínűleg úgy ítélték meg, hogy van erre szemem, ezért minden évben sorra kaptam *A diótörő*ket. Aztán jött egy magánéleti törés, a nagy lerobbanás. Annyira túl voltam hajtván, hogy agyi infarktust kaptam, és a bal oldalam gyakorlatilag lebénult.

kaptunk, hogy viszonylag gyorsan a közönség előtt is a karmesteri dobogóra álljunk.

Mi volt végül az első saját előadása?

Kacsóh Pongrác *János vitéze*, 1987-ben. Másfél évvel a beállításom után. Nagyon szerettem, igazi szabad muzsikálás volt. Akkor már Dénes István volt az első karmester, és sorban kaptam az operákat, a *Nabuccót*, az *Anna Bolenát*... Ebben az időben Erdélyi Miklós mellett dolgozhattam, sok hasznos, szakmai fogást elleshettem tőle, az ő famulusának lenni hatalmas élmény volt. Amikor Oberfrank

Negyvenévesen?

Negyvenhárom. Volt egy nemzetközi hírű sztrók osztály az Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézetben, ahol egy orvos, Kakuk Ilona azt mondta, hogy „így görbüljek meg, ha magát nem tudom rendbehozni”. Ez a mondat akkora erőt adott, hogy felépültem nagyjából egy év alatt, de újra kellett tanulnom mindent. Volt olyan időszak, amikor kommunikáció gyanánt egy táblán mutogattam a betűket a feleségemnek. A korrepetitori feladatokat azonban nem tudtam ellátni. Csodával határos módon az első karmester halála után a balettosok munkáját segítő Csányi Vali már akkor szeretett volna engem másodkarmesternek, amikor én még szinte kiterítve feküdtem a kórházban. Ez, mint a rakéta, úgy húzott ki az állapotomból.

Milyen életmódbeli változtatások váltak szükségessé a felépülés után?

A napi imádságra és a gyógyszerek rendszeres szedésére komoly gondot fordítok, a rendszeres sétát és az egészséges étkezést pedig igyekszem beépíteni a mindennapjaimba, több-kevesebb sikerrel.

Mi volt az első előadás?

Az *Anna Karenina*.

Pártay Lilláé?

Igen. Éjjel-nappal tanultam, és jól is szerepeltem. Később sorban jöttek a darabok, és nem kellett zongoráznom sem, mert a balettnél eleve voltak korrepetitorok. Ez megmentett mindenféle értelemben, én pedig megbecsültem magam. Harangozó Gyula pedig vitt magával vendégkarmesternek Bécsbe is. Emlékszem, a *Giselle* volt az első darabja, azt mondta, azzal majd megszüri a táncosokat. Igaza lett.

Melyik balettet kedveli a legjobban?

Nagyon szeretem A diótörőt, de ez nemcsak a muzsika miatt van. Amikor először vezé-

nyeltem, akkor eszméltem rá arra, hogy milyen döbbenetesen nagy munka zajlik a balettben. Mi is sokat és intenzíven dolgozunk zenészként, operistaként, de amit a táncművészek nap mint nap véghez visznek, az csodálatra méltó. Rám szakadt a tisztelet, a nagyrabecsülés érzése, és az a vágy, hogy őket minden áron és a legjobb tudásom szerint „kiszolgáljam”. Ironikus módon a legkedvesebb balettjeimet, Bartókot, Stravinskyt mégsem vezényelhettem, mert ezeket csak az operakarmesterek dirigálhatták. Nagyon szerettem John Cranko *Anyegin* balettfeldolgozását, Delibes *Sylvia*ját, Csajkovszkij *Csiperózsiká*ját, vagy a Seregi-Goldmark-féle *A makrancos Katán*ak a muzsikáját. A világhírvány miatt most kimaradt másfél év, ezért van bennem egy jó adag izgalom: nagyon várom és igen sokat készülök A diótörőre.

A februárban műsorra tűzött *A rosszul őrzött lány*t is dirigálta már. Ez a tánc-komédia hol foglal helyet a szívében?

Utoljára talán 2010-ben Bécsben vezényeltem ezt a művet. Nagyon szeretem a jófajta szellemességet, az életben is és a színházban is. Ebben a balettben az „angol humor” is megtalálható, ami ritkaság az opera- vagy a balettszínpadon. Pályafutásom egyik alapvető élménye volt, amikor „operista koromban”, Kovács János karnagy úrral váltott szereposztásban, zongora mellől vezényelhettem Britten zseniális *Albert Herring* című kamaraoperáját, Fehér András rendezésében, igazi sztárgárdával a színpadon. Hogy csak néhány nevet említsek: Sudlik Mária és Kalmár Magda lubickoltak a főbb szerepekben, Rost Andrea pedig egy gyermeket alakított. Ott is dőlni lehetett az angol humortól! ○

Rovatunkban arra kérjük az interjúalanyt, hogy szólítsa meg egy másik tár vagy hangfaj művészt egy kérdéssel, ami régóta foglalkoztatja, de még sohasem volt alkalma feltenni. Előző számunkban Radina Dace balettmester, a Magyar Nemzeti Balettintézet művészeti vezetője szólította meg Déri András karmestert azzal a kérdéssel, amire az interjú elején választ kaphattunk. A dirigens pedig Soltész Ágnes koncertmestertől szeretné megtudni: „Honnan ered az a hetedik érzék, amivel szinte előbb kitalálja az éppen vezénylő karmester szándékát, még mielőtt az vezénylésében megmutatná?”

A KULTÚRA MINDENNEK ELŐTT

Egy monumentális táncmű – az *Excelsior*

Szerző: Pónyai Györgyi

A budapesti Operaház megnyitásakor minden rendelkezésre állt, ami a korabeli európai színpadokon korszerűnek számított. A nagy tánctér, a modern scenikai lehetőségek és később a villanyvilágítás bevezetése is lehetőséget adott a *balettműfaj kibontakozásához*.

A Frederico Campilli visszavonulását követő tizenöt évben az Operaház balettagyűjtésének élén ismét olasz mesterek váltották egymást. Közülük az első, Cesare Smeraldi, először 1886 októberé és 1889 áprilisa között vezette a társulatot. Nála is az olasz akadémikus iskola, valamint a bécsi és milánói stílus volt az alap, de betanításaiban leginkább a színpadi monumentalitást és látványosságot képviselte. Ennek a korabeli trendnek volt az egyik legjellemzőbb darabja az *Excelsior*, amely a szólistákon kívül több száz statisztát felvonultató, táncokkal, élőképekkel dúszított, a technikai fejlődést felmagasztaló, monstre színpadi mű. A darabot Európa-szerte bemutatták, budapesti premierjét hat évvel előzte meg a milánói és csak két évvel a bécsi. Elsőpró sikerét „modern” témája, és a közel négyszáz főnyi szereplő grandiózus látványa szavatolta. Librettóját Luigi Manzotti írta, a kísérőzenét Marengo Romualdo állította össze. Az *Excelsior* hazai bemutatóját már 1885-re tervezték, végül 1887. január 22-én került

○ Cesare Smeraldi az *Excelsior*ban mint a Sötétség démona
Forrás: Opera Emlékgyűjteménye

színre először. A produkciót kivételesen nagy érdeklődés övezte, hiszen egyrészt az Operaház megnyitása óta nem volt valódi nagybalett-premier, másrészt nem szokványos előadásra készült a társulat: az *Excelsior* külsőségeiben és tartalmában is előzmény nélküli újdonságnak számított. A sajtó részletesen tudósított a készülő impozáns díszletekről, melyek közül a hírek szerint egy „görög templom” már önmagában akkora volt, mint a Nemzeti Színház színpada. Az Operaházban minden más táncművet levettek a műsorról, a társulat

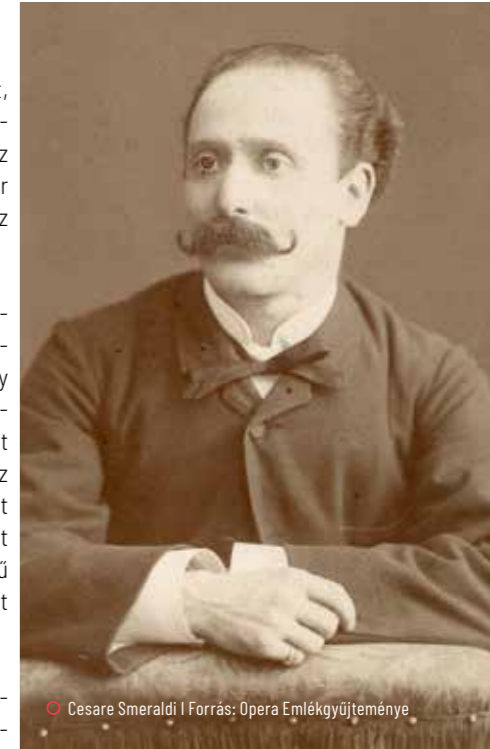
○ Müller Katica az *Excelsior*ban
Forrás: Opera Emlékgyűjteménye

hat-nyolc órás, maratoni próbákat tartott, ami a tekintélyes előadói létszám ismeretében nem is volt túlzás. A produkcióhoz olasz férfitáncosokat is szerződtettek, az énekkar és a balettnövendékek is közreműködtek az előadásban.

A háromórás táncjáték a humán civilizáció allegóriáját, a tudománynak a „sötétség démona” felett aratott győzelmét ünnepelte négy felvonásban és tizenkét pazar kiállítású, egymáshoz lazán kapcsolódó képben. Az előadást a hossza miatt önmagában játszották. Ez akkoriban, amikor az operákat rendszerint kísérő balettel, illetve a baletteket egy-két operafelvonással együtt adták, igen újszerű volt, és mint önálló táncelőadás, precedenst is teremtett.

Az *Excelsior*ban színre került a korszak minden jelentős találmánya és emberi teljesítménye: gőzhajó, vasút, táviró, elektromosság, alagút-, tengeri csatorna-, hid-, és városépítés. A darabban sok konkrét helyszín, például a Szezei-csatorna, New York, a Mont-Cenis alagút, a sivatag és történelem is szerepelt, monstre díszletek között megtáncolva, vagy némajátékban dramatizálva. Élénk meglepetést keltettek és nyíltszíni tapsot arattak az Operaház színpadtechnikáját kihasználó, gyors színváltozások, egy elsüllyedő romváros, vagy egy kiemelkedő, csillogó palota, lépcsőin kétszáz ragyogó, színes bársonyba-selyembe öltöztetett, ékszerekkel, fegyverekkel díszített szereplővel, tetején a „világosság istenasszonyával”, akinek kezében egy elektromos fáklya vakító fénnel árasztotta el a színpadot. A pompás jelmezek mellett egyes kellékek is nagy tetszést arattak, például a kis elektromos lámpácskák, melyek a táviratkíhordók tánca végén világítani kezdtek a szereplők fején a sötétben.

A darabban látható táncokat Smeraldi tanította be, az egyes számok „a hír”, „a polgárosodás bevonulása”, „az ébredés”, polka, mazurka,

○ Cesare Smeraldi | Forrás: Opera Emlékgyűjteménye

„táviradai sürgönykihordók tánca”, „kozmetopolitikai”, kínai, angol, indus tánc, „adagio d’azione e passo a due”, „az ünneplés” és „az egyetértés” voltak. A darab végén, a budavári királyi palota díszlete alatt, az emberiség népeinek testvéri egyesülése és a béke apoteózisa alkotta a monumentális záróképet.

Az előadásnak jelentős közönségsikere és igen komoly sajtóvisszhangja is volt. A kritikusok a különféle zeneművekből „összeollózott” muzsikát ugyan nem sokra tartották, annál jobban dicsérték a kiállítását. A világítási és színhathatások dekoratív pompája és a fényűző jelmezek az *Excelsior*ot példátlanul „szemképráztatóvá” tették. Témája is nóvum volt: míg a balettszínpad addig jellemzően tündérmeséket dolgozott fel, addig ez a produkció „kortárs”, divatos tematikájú volt, történelmi személyek és rengeteg elvont alak, sőt fogalom szerepelt benne. A közönség számára az ilyen balettszereplők szokatlanok voltak ugyan, de az újítást érdeklődve fogadták.

MARKETING & MEDIA™ csomagajánlatok

A kritikák dicsérték Smeraldi eleven, változatos rendezését. Balettmesteri munkájának hatása a koreográfiában és a táncosok fejlődő némajátékában is mutatkozott. Kitűnő milánói iskolája lévén, a tömeghatást kihasználva, látványos, nagy csoportos mozgásokat és felvonulásokat tudott alkotni, a szereplőket tetszetősen elhelyezve, illetve élénken ide-oda irányítva a színpadon. A premieren a főszerepeket Zsuzsanits Emília („a felvilágosodás nemtője”) és Sophia Coppini („a polgárosodás nemtője”) táncolták. Smeraldi magára hálás karakter szerepet („a sötétség démonja”) osztott. A kritika „kifejező mimikusnak” értékelte, némi iróniával felemlítve, hogy a maestro a tapsokért igen lelkesülve, a tetszésnyilvánításokor „olaszosan csókokat hány” a közönségnek. Mindent egybevetve, az Operaház Excelsior-

produkciója elsőrangú volt. Sőt, „jólértesült” források úgy vélték, hogy lehet, hogy a bécsiben még többen léptek fel, vagy a milánóban szebben táncoltak, de a párizsi előadás már „nyomába se léphetett a budapestinek.” A darab hosszú ideig uralta a táncrepertoárt – közel két évig nem is volt újabb nagybalett bemutató, és még ezután is sokat játszották. Jelentőségét mutatta, hogy Ferenc József születésnapján három egymást követő évben is ezt adták. Az Excelsior az adott időpillanatban valóban vonzó és újszerű volt, később azonban a balett visszatért a táncosabb, libretto és mozgásanyag szempontjából kompaktabb produkciókhoz. Monumentális díszletei, a nagy előadói létszám, a pazar szcenikai megoldások azonban hosszú évekre meghatározták a balettel kapcsolatos színpadi elvárásokat és a közönségigényt. ○

Ha szeretnél tájékozott lenni a marketing, a média és a reklám világában, fizess elő a Marketing&Media magazinra.

Évente 9 lapszám, 64 oldalon.

Éves előfizetés 19 900 forint

2 in 1

Kettő az egyben csomagunkban egy lap előfizetése esetén két lapot küldünk neked. A második példányt bármely kollégádnak vagy más szakmai szereplőnek eljuttatjuk. A te döntésed, csak jelezd nekünk, kit akarsz meglepni ezzel az ajándékkal.

Éves előfizetés 38 800 forint

Kettőt fizet, 5-öt kap

Ha sokan olvasnátok a Marketing&Media magazint a cégen belül, válaszd XL csomagunkat. Két lap előfizetése esetén 5 lapot küldünk neked. Hogy mindenkinek jusson a cégen belül.

**További információ, megrendelés:
Lázár Linda linda.lazar@marketingmedia.hu**

Újjászületve

Szerző: Filip Viktória

Fotó: Berecz Valter

Kissé megszeppentünk a hatalmas térben a csarnokfoglalon, vigyázva lépkedtünk a töredezett betonpadlón az alapkőletétel alkalmából, álltunk hógomba alatt a bokrétaünnepségen, ültünk boldogan az ideiglenes nézőtérben a próbaüzem első előadásain, majd megdöbbenve láttuk, hogyan sodorja tova a hivatalos átadó tervezett dátumait a pandémia. De *eljött a várva várt pillanat*: 2021. október 25-én, az Opera Világnapján ünnepélyesen megnyílt az Eiffel Műhelyház.

Ahogy a frakkba és fehér kesztyűbe öltözött ajtónállók tarták ki minden egyes meghívott előtt az Opera új művészeti központjának hatalmas, kétszárnyú üvegajtóit ezen a csillagfényes, októberi estén, úgy nyílt meg – immár hivatalosan – a lehetőségek tárháza a közönség előtt is. Nem csak kortárs operákban, barokk művekben, modern balettekben, kísérletező előadásokban gyönyörködhetnek,

hanem az Opera műhelyeinek jelenébe és múltjába is bepillanthatnak. A mindennapokban az EiffelTour csoportos, a látogatói folyosókon kanyargó épületbejárásain nyerhetnek betekintést az érdeklődők, a közvetlenül az ünnepélyes átadó előtt megnyílt *Műhely. Titkok*. című új, állandó kiállítás pedig az intézmény tizenkét jelentős látványtervezőjének életművén keresztül állít emléket a magyar

operaszcenika történetének (látványtervező: Zöldy Z Gergely). „A Ring-ihletésű kiállítás Walkür-szikiáiban jelen van az Eiffel betonja és az operajátzás csúcspontját jelentő wagneri színház is. Bepillantathatunk a kulisszák mögé és talán a gyerekek is felfedezik maguknak a műhelyek világát” – fogalmazott a megnyitón Karczag Márton, a kiállítás kurátora. Ókovács Szilveszter főigazgató szerint a Podmaniczky teraszon megrendezett tárlat egy különleges tematika mentén a hétköznapok hőseit, mesterembereit helyezi középpontba, az Operaházban pedig a művészek és karmesterek emlékeiből rendeznek majd hasonló típusú kiállítást. D. Kovács Róbert, Kőbánya polgármestere beszédében hangsúlyozta: „Ahogy Feketeházy János személye összeköti a mozdonycsarnokot az Operaház tetőszerkezetével, úgy az Eiffel Műhelyházzal egy olyan katedrális avatunk, amely összeköti a rozdaövezetet az Andrassy úttal.”

Az azóta már a minőségi épített környezet létrehozásában, az építészeti értékek megóvásában, és az építészeti szemlélet formálásában kifejtett tevékenységért adományozható Pro Architectura díjjal, valamint Budapest Építészeti Nívódíj dícsérével is elismert Eiffel Műhelyház hivatalos átadóját kísérő, *Újjászületésnap* elnevezésű gálaműsorban az Opera minden művészeti téra képviseltette magát. A Bánffy terem színpadán a *Himnusz*t az a 29 gyermek is énekelhette, akik a Nemzeti Dalaink győztesei lettek, majd Beethoven *István király-nyitányában* a Zenekar, Mráz/Csajkovszkij *A hatyúk tava – Magyar tánc* című részletében a Magyar Nemzeti Balettintézet növendékei, Puccini *Bohémélet* című operájának 2. felvonásában a magánénekesek és a Gyermekkar, Kodály *Budavári Te Deumában* az Énekkar, míg Lukács András–Philip Glass *Örvény* című koreográfiájában a Magyar Nemzeti Balett mutatta meg magát. Sőt, a Bánffy terem 4K vetítőgépe, 40 csatornás Dolby Atmos hangrendszere és az ország egyik

legnagyobb vetítővászna is reflektorfénybe került az *Utolsóból első* című dokumentumfilm segítségével, amely az Eiffel Műhelyház újjáépítését, a hétéves tervezést és kivitelezést, a koronavírus-járvány miatt bekövetkező több mint két és fél éves próbaüzem időszakát foglalta össze.

Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter ünnepi beszédében kiemelte: „Az Eiffel Műhelyház átadásával nem csupán a több mint 200 éves magyar operakultúra és a magyar művészek előtt tisztelgünk, de saját kulturális identitásunk megerősítésének is fontos pillanata ez. Aki ezt az épületet elsőként megtervezte, Feketeházy János, pályafutásának jelentős részét a MÁV szolgálatában töltötte, mint az acélszerkezetek szakértője. A nemrég elhunyt Marosi Miklós pedig nagy tisztelettel és gondossággal vezette át Feketeházy alkotását a 21. századba, s tette alkalmassá arra, hogy új hivatását is el láthassa. Mindkettejük történetét, művészetét, keze munkáját örízni fogják ezek a falak. Az Eiffel Műhelyház az évtized egyik legnagyobb kulturális fejlesztése a fővárosban és az országban. A több mint 33 milliárd forintos beruházásban a Műhelyház összesen 33 ezer épített négyzetmétere és 3 hektáros parkja újult meg. Az Eiffel Műhelyház hatalmas lehetőséget nyit meg az operajátzás számára, hogy a nemzetközi mezőnyben is magasabbra emelkedjen színvonalas előadásaival, kiváló művészeivel, és közelebb vigye a zenét az emberekhez, különösen a gyermekekhez és a fiatalokhoz.”

Baán László, az Opera beruházásaiért felelős miniszteri biztos szavait Gyorgyevics Benedek, a Városliget Zrt. vezérigazgatója tolmácsolta: „Tartsuk meg az országépítők korát, legyenek álmunk, terveink a jövőről, alkossunk csupa olyan helyet, ahol sok-sok év múltán a következő nemzedékek is jól érzik magukat, belelátva a maguk történetét.”

Keszei Bori, Karczag Márton és Ókovács Szilveszter a Műhely.Titkok szcenikatörténeti kiállítás megnyitóján
Fotó: Nagy Attila

„A központ sokkal többet rejt, mint egy színház a kapcsolódó próbatermekkel és műhelyekkel: a látogatók eltölthetik idejüket egy százéves vasúti kocsiban berendezett kávézóban, az emeleten pedig jelmezeket, archív fotókat és plakátokat, valamint Herendi porcelánokat bemutató kiállításokban is gyönyörködhetnek. (...) A központi csarnok szívében egy hatalmas, fekete gőzmozdony áll, amelynek egykori fűtve arra hívja fel a figyelmünket, hogy ideje elfoglalni a helyünket a Bánffyban, ahol az esti zenei varázslat következik.”
(Alexandra Ivanoff, Papageno)

Fotó: Nagy Attila

Ókovács Szilveszter, a Magyar Állami Operaház főigazgatója azt emelte ki, hogy „amit látunk,

nemcsak kő, habarcs, fém és üveg. Itt művészek és mesterek nyertek arra időt és teret, hogy mindazt az előadás mögé tehessék, ami száz nappal korábban még csak gyalultatlan deszka, szög, csavar, zártszelvény, még számárfül nélküli kotta, koreográfia a balettmester fejében, papirosok a tervező hóna alatt. Ez a műhelyház azért született, 130 év magyar vasutasai verejtékének helyén az előbb soroltak verítékéből, hogy újabb kreatív, és fizikai energiák beáldozásával teremtsünk a semmiből, illetve a hozzávalók listájából európai első vonalat érő produciókat, amelyeket itt, a Bánffy teremben és a hamarosan ugyancsak újrainyúló Operaházban azután visszajuttatunk a forrást erre összeadott közönség elé. Nemcsak kő és habarcs. Közösség is kovacsolódik itt, mert zenekar, énekkar, balettkar, gyermekkar, balettintézet, statisztéria, gyártóműhelyek, létesítmény-

üzemeltetők és igen, az adminisztráció közössége mind kell ahhoz, hogy a szólistáknak legyen mi elé állniuk! Amit személyesen leginkább várok az Opera Eiffel Műhelyházának rendezés, huzamos és komplex működésétől, az a materiálison túl a humán értékek kinyerése, mert ettől leszünk jobbak, profibbak, kiérleltebbek, hatásosabbak és emlékezetesebbek: a felkészülés, a kísérletezés és megtalálás erejét használva.”

Az Eiffel Műhelyház megnyitóját intenzív magyar és nemzetközi sajtóérdeklődés övezte. A 188 tagot számláló nemzetközi szervezet, az Opera

Az Eiffel Műhelyház adott otthont A képzelt beteg, avagy őfelsége komédiája című opera bemutatójának 2020 őszén. Vajda János új művének alapja Molière A képzelt beteg és a francia vígjátékíróról szóló Bulgakov-szindarab, az Őfelsége komédiája. A szellemes, ugyanakkor elgondolkodtató kicsengésű darab 2021 novemberétől fél éven át ingyenesen megtekinthető az operavision.eu oldalon is. Az OperaVision az Opera Europa projektje, amely tizenhét ország huszonkilenc intézményét érinti. A Magyar Állami Operaház eddig a Bánk bán, a Jancsi és Juliska, A kairói lúd, avagy a rászédett véglegény és az Andrea Chénier operákat delegálta a világ minden táján elérhető, nemzetközi platformra, ezzel is több ezer online nézőhöz eljuttatva producióit.

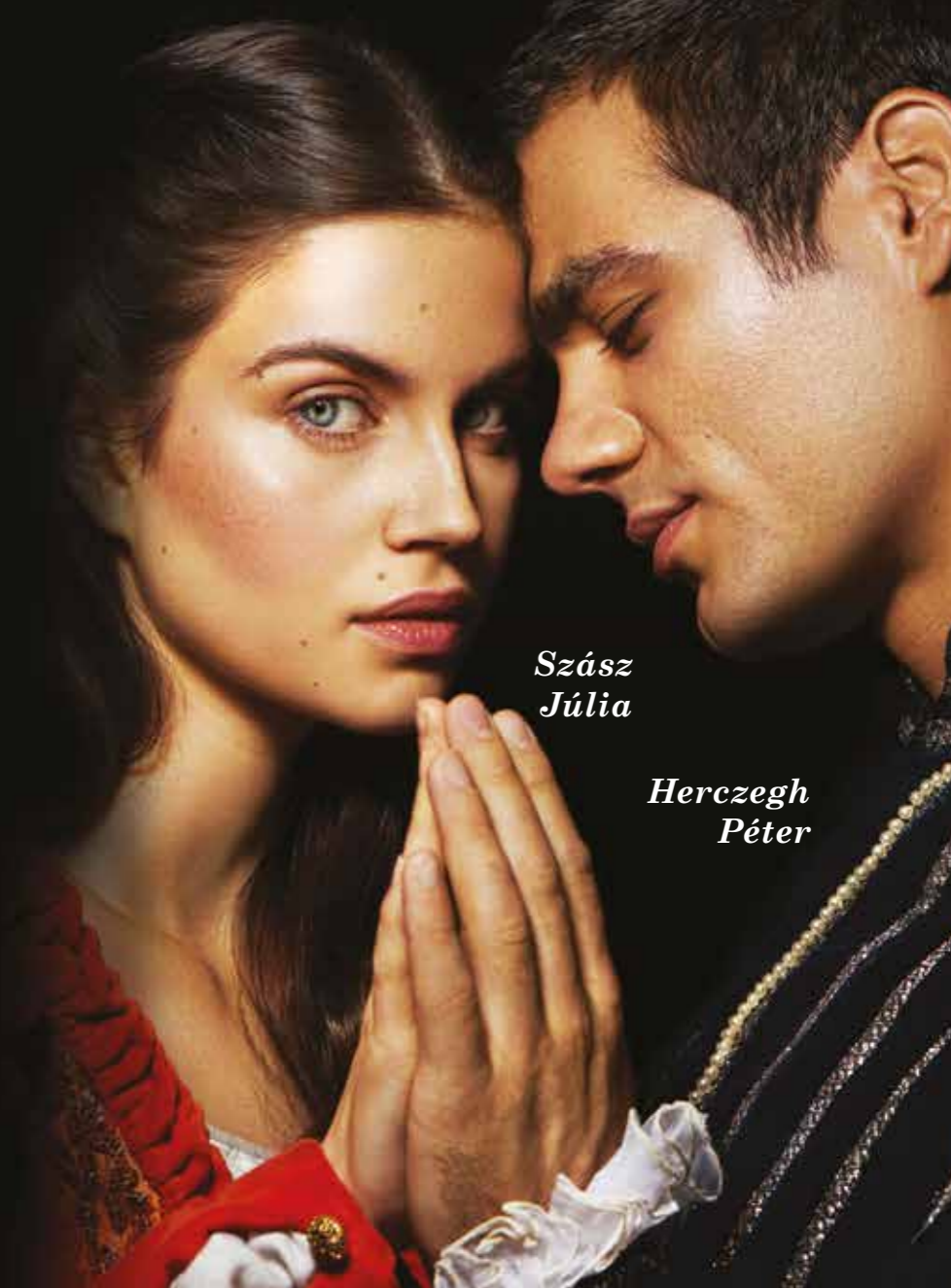

OPERAVISION

Europa igazgatója is ellátogatott a jeles eseményre. Nicholas Payne a vendégkönyvbe ezt jegyezte be: „Gratulálok ehhez a lenyűgöző újjászületéshez! Igazán figyelemre méltót alkottak, megtiszteltetés, hogy itt lehetek.” Reméljük, a jövőben egyre többen csodálkoznak majd rá az Eiffel Műhelyházban rejlő lehetőségekre és operai csodákra. ◊

Congratulations on an astounding rebirth!
You really have achieved something remarkable!
I am privileged to be present -
Nicholas Payne, Director Opera Europa

NEMZETISZÍNHÁZ

Szász Júlia

Herczegh Péter

William Shakespeare

Rómeó és Júlia

Rendező: Vidnyánszky Attila

Előadások:

2021. december 21., 22.

○ Janklovics Péter és Kovács András Péter | Fotó: Merjás Georgij, Dumaszház

Teljes gőzzel

Szerző: Jászay Tamás

Az Eiffel Műhelyház sebességet vált: az új évadban *öt vadonatúj programsorozat* indul itt, melyek a lehető legtágabb értelemben véve kölcsönzik témáikat az opera társművészeti köréből. Közélet, humor, irodalom, és persze zene, zene, zene.

Beszédese az Eiffel Műhelyházban lendületet vevő új programok fantáziánei: egytől egyig a tegnapi ipari terület és a mai összművészeti bázis összetéveszthetetlen jellemzőire utalnak. A Vároterem után Átszállással közelíthetjük meg a Szeneskocsit, de ne feledjük: néha még a Krampácsolóknak is szüksége van Gözerezítésre! A programok minden esetben csatlakoznak, legtöbbször tematikusan is kapcsolódnak az Eiffel esti műsorához. Jó hír az operalátogatóknak, hogy az aznapi jegyükkel bekapcsolódhatnak a kísérő rendezvényekbe is, melyekre természetesen külön is lehet belépőt váltani.

Arról, hogy mi vár ránk a Vároteremben, Horváth Gergely rádiós műsorvezetőt kér-

deztem, aki egyórás életműinterjúkat készít művészeti életünk jeleivel. „Kötetlenebb formáját kerestük annak, hogy előadás után barátokkal maradni lehessen az Eiffelben egy másik programon: szeretnénk itthon meghonosítani ennek a kultúráját.” Amikor arról faggatom, hogy az adott este interjúalánya kapcsolódik-e az éppen látott produkcióhoz, azt mondja: „Mivel nézőink javarészt onnan érkeznek, reflektálni kell a látottakra, de fontos leszögezni, hogy itt a főszereplő mindig az alany. Zsoldos Bálint zongoraművész nem csak a hangulat megteremtéséért, de az egyes blokkok összekötéséért is felel, amikor a beszélgetőtárs számára kedves dallamok is felcsendülnek majd.”

Horváth Gergely elmondja, hogy a felkért partnerek évtizedek óta olyan nivót képviselnek a magyar művészeti életben, ami garanciát jelent a tartalmas kikapcsolódásra. A beszélgetések személyesek, ugyanakkor szakmaiak is lesznek: „Ki kell mondani, hogy mit köszönhetünk ezeknek a nagyszerű művészeknek: a Vároterem erre teremt alkalmat.”

A Kossuth- és Jászai-díjas színművész és rendező, Hegedűs D. Géza az általa szerkesztett Átszállás kapcsán büszkén mesél személyes indítatásáról: „Debreceni diákként úgy jutottam haza, Ibrányba, ha az állomásról elindulva, egy óra alatt megtettem ötven kilométert a nagyvonattal Nyíregyházáig, ott pedig átszálltam a kisvonatra, hogy huszonhét kilométert végig zötyögve, sok kis falu peronján meg-megállva, két óra alatt szeretett szüleimhez érjek.” A rendező reméli, hogy ezt a gyermeki örömet adja meg az Átszállás a nézőknek, melynek során a költészet és a zene segítségével korok, stílusok, műfajok között utazva és átszállva tölt együtt időt művész és közönsége.

A havonta jelentkező tematikus esteken a Színház- és Filmművészeti Egyetem és a

Zenével a stressz ellen

Ismert tény, hogy a zenehallgatás és a zenélés csökkentheti a stresszt, ezért egyre gyakrabban alkalmazzák az orvosi és mentálhigiénés ellátásban.

A fizikai és mentális egészségügyi problémák kialakulásának egyik fő kockázati tényezője a stressz. A mindennapi és tartós stressz ellen sokféle módon próbálunk védekezni – világszerte emberek milliói használnak nyugtató gyógyszereket, ezeknek azonban mindenféle káros mellékhatása lehet. Szükség van tehát a stressz csökkentésére irányuló innovatív és nem farmakológiai beavatkozások fejlesztésére és kutatására – a zenei beavatkozások pedig hatékony és költséghatékony eszköznek tűnnek. Ennek vizsgálatához Martina de Witte és munkatársai (University of Amsterdam) több mint 100 tanulmányt elemeztek, összesen több mint 12 000 résztvevővel.

Ismert tény, hogy a zenehallgatás és a zenélés csökkentheti a stresszt, ezért egyre gyakrabban alkalmazzák az orvosi és mentálhigiénés ellátásban. „A gyakorlatban főként két típusukat használják: a „zenei gyógyászati” beavatkozásokat, amelyeknél a cél a relaxáció elérése speciális relaxációs zene hallgatásával, és a zeneterápiás beavatkozásokat, amelyeket a stressz és a feszültség kezelésére használnak, képzett zeneterapeuta vezetésével, ennek része a zenehallgatás és a közös zenélés, pl. dalszerzés, közös éneklés vagy zenei improvizáció”. De Witte és munkatársai kimutatták, hogy a zene képes csökkenteni a stresszel kapcsolatos fiziológiai hatásokat, például a megnövekedett szívritmust, vérnyomást és légzésszámot, s pozitív hatással van a stressz szubjektív megélésére (szorongás, nyugtalanság, idegesség). A stressz csökkentésében különösen hatékonyak tűnik a zeneterápia. De Witte szerint ez valószínűleg a zeneterapeuta személyre szabott megközelítésével magyarázható. „Összességében azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a zenei beavatkozások – mind zenehallgatás, mind zeneterápia formájában, amelyeket speciálisan képzett és felkészült terapeuták nyújtanak – nagy hasznára lehetnek a betegeknek.”

mindennapi
pszichológia

Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem hallgatói többek között történelmi személyekről, a groteszk és szatirikus látásmódról, Amerikáról vagy éppen Shakespeare költészetéről vallanak. Amikor arról érdeklődöm, miért a vers révén, így felel: „Ma a költészet, a dal a progresszió. Képes megváltoztatni az emberek fantáziáját. Minden ember költő. A létezés maga költészet.”

A Szeneskovcsi elnevezésű sorozatot a Szent István Intézet koordinálja: a beszélgetéseket az intézet kutatási igazgatója, Horváth Máté szervezi. „Olyan közéleti vitaestek megszervezésére kaptunk felkérést az Operától, melyek kapcsolódnak az adott este előadásához. Tudni kell, hogy felkért közreműködőink nem a zenemű történetéről vagy interpretációjáról beszélgetnek, hanem a darabban felvetődő kérdésekről, problémákról.” Hogy ez konkrétan mit jelent, azt *A Mester és Margarita* után megrendezett első alkalom remekül példázta: „Takács Bence moderálásával Bedő Imre, a Férfiak klubja alapítója és dr. Gájer László, a Pázmány Egyetem Hittudományi Kar Filozófia Tanszékének vezetője a Bulgakov-regény központi kérdéséről, a gyávaságról beszélgettek: jól sikerült, tartalmas találkozás volt” – árulja el Horváth Máté.

Amikor arról kérdezem, hogyan választják ki a hozzászólókat, a szerkesztő elmondja: „Igyekszünk egy-egy problémát elméleti és gyakorlati oldalról is megvizsgálni. A Szent István Intézet hitvallásával összhangban a keresztény egyházak társadalmi tanításából kiinduló tevékenységeket végzünk, és úgy véljük, hogy a közéleti beszélgetések nagyon is beleillenek a profilunkba. Hosszas elméleti fejtegetésekre azonban senki ne számítson, inkább arra, hogy a darab benne frissen motoszkáló kérdéseire választ kaphat a Szeneskovcsin.”

Sokan alighanem a Dumaszínházzal partnerségben megvalósuló Krampácsolók című

sorozatot várják a legjobban. A főszerepben Kovács András Péter és Janklovics Péter humoristák, akiknek a műsorát Dénes István zongorakísérete teszi teljessé. Az Operához családi szálakon keresztül is kötődő Janklovics Péter szerint „nehezített helyzetből indulunk, hiszen egy operaelőadás után kell a közönséget megnevettetnünk. De gondoskodunk arról, hogy jól érezzék magukat, és szórakozás közben akár tanuljanak is. Érdekel például, mire emlékeznek az előadásból, de arról is kikérdezzük őket, hogy az általunk elmondottakból mi maradt meg. Kihasználjuk a hely adottságait, így lesznek filmbejátszások is, és az élő zene sem maradhat el.”

Amikor arról kérdezem a humoristát, hogy egy sötét tónusú operával mit kezdenek majd, azt mondja: „Meggyőződésem, hogy mindennek meg lehet fogni a humoros oldalát. Aggodalomra semmi ok, tisztelettel közelítünk a több száz éves remekművekhez, de az a célunk, hogy a nézőket meglepjük az általunk kínált szokatlan kapcsolódási pontokkal.”

A súlyosnak és komolynak bélyegzett operák „levezetésére” szolgál a Gözeresztő is. A sorozatot már az előző évadban megismerték és megszerették a nézők: Karosi Júlia a 327-es Mozdonycsarnokba saját kvartettjével és számos más, általa meghívott formációval érkeznek. A cél ugyanaz, mint eredetileg: a kiváló jazzisták konkrét tematika mentén könnyed dalokat fűznek fel egy műsorba. A jazz esetében az atmoszféra a leginkább meghatározó, Karosi Júlia és az általa meghívott csapatok gondoskodnak a megfelelő hangulatról.

Az énekesnő szerint nem csak az opera- és jazzrajongók – nem feltétlenül óriási létszámú – metszetére számíthatnak, amikor a közönségről gondolkodnak. Bízunk viszont abban, hogy a pályájuk elején járó, de máris komoly eredményeket felmutató fiatal formációk zeneileg érett, egyéni produkciója az operaműfaj leginkább elkötelezett híveit is megszólítja. ◊

ORIGO KULTÚRA

KIKAPCSOLÓDÁSRA
AJÁNLIJUK

„Ez az ő ünnepük”

Szerző: Ménes Márta

○ Faust Bál, 2016 | Fotó: Rákossy Péter

A bálók és a szalagavatók időszakának közeledtével érdemes szót ejteni a **ruhakölcsonzés** indokairól, előnyeiről, esetleges buktatóiról. Schiffer Miklós stílusszakértőt többek között erről kérdeztük.

Mire kell a leginkább odafigyelni a szalagavatóra szánt ruhák kiválasztásakor?

Alapvetően arra, hogy ezek az alkalmak nem menyasszonytáncok. Az ifjú hölgyek ilyenkor jellemzően kényszeredett, habos menyasszonyi ruhákat öltenek, a fiúkra pedig nagyon gyakran nem megfelelő méretű frakkot adnak, amit egyáltalán nem tudnak viselni. Pedig egy frakknál ez különösen fontos – ugyanúgy meg

kell szokni, ahogyan a hosszú vagy az abroncsos szoknyát. Ezek a ruhák nem hiába azok, amik. Kultúránk van. A frakkoknál sok esetben rossz a mellényhossz, rövidek a kabátok, és nagyon gyakran fekete csokornyakkendőt vesznek fel hozzá. Ezt ne engedjük, mert ez azt a hatást kelti, hogy ők a főpincérek! A frakkhoz fehér csokornyakkendőt kössünk. Mindent összevetve, ugyanazokat a dolgokat kell figyelembe venni, mint bármilyen más alkalmi eseményen: a ruhák mérete legyen megfelelő, és legyen valami közük ahhoz, amit viselnek.

A szalagavatók előtt általában nagy a kapkodás, nem biztos, hogy kellő igényességgel tudjuk kiválasztani a megfelelő ruhát. Kin múlik ez elsősorban: a kölcsonzón, a tanáron, a tánctanáron?

○ Shakespeare Estély, 2016 | Fotó: Csibi Szilvia

SCHIFFER MIKLÓS

A tanároknak sok mindenre van figyelmük, de – anélkül, hogy bárkit megbántanék – szerintem ne rájuk bizzuk a ruhaválasztást. A legjobb, ha előveszünk egy könyvet ebben a témában, vagy menjünk fel a virtuális térbe, és üssük be a keresőbe azt, hogy „black tie”, „white tie”, „grand robe” vagy „grand evening robe”, és fogunk találni erre vonatkozóan jónéhány tippet. (Az Opera *Vidd és viseld!* nevű kezdeményezése is segít a szalagavatóra vagy bálra készülőknek. Az intézmény vízkeresztől hamvazószerdáig kedvezménytel biztosít öltözeteket, kelleket a mintegy félmillió darabos, katalógizált, digitálisan feldolgozott készletéből. Fontos, hogy az aktív repertoár jelmezeire a program nem terjed ki. A próbalehetőség biztosított a kiválasztott öltözékekre, de méretre igazítást kizárólag az Opera végezhet, az intézmény műhelykapacitásának figyelembevételével. További felvilágosítás és jelentkezés a viddesviseld@opera.hu címen – a szerk.)

Egy tizennyolc évesnek mennyire lehet kialakult stílusa? Látja például, hogy mi áll jól neki, és mi kevésbé?

Ebben a korban már van egyfajta ön- és stílusképük, de ez még messze nem a végleges. Ha őszinte vagyok, akkor azt mondom, hogy valakinél sosem kristályosodik ki. A szerencsésebbeknek a huszonegyes kor közepére kialakul a stílusuk, ami később még jó párszor módosul a szociális helyzet, a környezet, a státusz, a munka, az őket érő hatások mentén. Ahogyan az életünk változik, az mindig befolyásolja a stílusunkat, és ezek mindig meglátszanak az öltözködésükben.

Ön szerint hogyan fest ma egy izléses keringőruha?

Szerintem semmiképpen sem hófehér, esküvői vagy habos, inkább modern, a testet bátrabban mutató, de nem közönséges darab.

Amerikában a végzős bál, a „prom” nagyon fontos esemény a középiskolások életében. Itthon ez mennyire jellemző, vagy milyen elemekben van jelen?

Nálunk nincs ilyen tradíciója az érettségi báloknak. A fiatalok többsége nem készül rá olyan tisztelettel, mint Amerikában, ahol az egészet körüllengi egyfajta romantikus hangulat, és átszövi a felnőtt élet kezdetének

○ Shakespeare Estély, 2016 | Fotó: Pályi Zsófia

○ Jelmeztár | Fotó: Nagy Attila

üzenete. Hány amerikai film szól arról, hogy micsoda öröm vagy micsoda tragédia, hogy ki kivel megy a végzős bálba? Ez nálunk nem jellemző.

A „matchy-matchy” megoldás tetten érhető a bálokon? A férfi és a nő öszeöltözéséről van szó, melyben van legalább egy elem, ami harmóniába hozza kettejük megjelenését.

Az én felfogásom szerint ez borzalom. Az öltözködés egy individuális lenyomat. Semmilyen módon nem kell a külsőnkben a velünk lévő öltözetét megjeleníteni. Egymáshoz kell öltözni, nem egymásra. Ha a kedvesemen piros estélyi ruha van, akkor én biztos, hogy nem fogok olyan díszsebkendőt használni, amiben a piros megjelenik. Sokkal inkább az egyéniséget kell figyelembe venni, mint azt, hogy a másikon milyen szín van, vagy milyen nincs.

Látható-e valamilyen progresszió a szalagtűzők világában?

Ott van az Operabál. Bár hasonló prog-

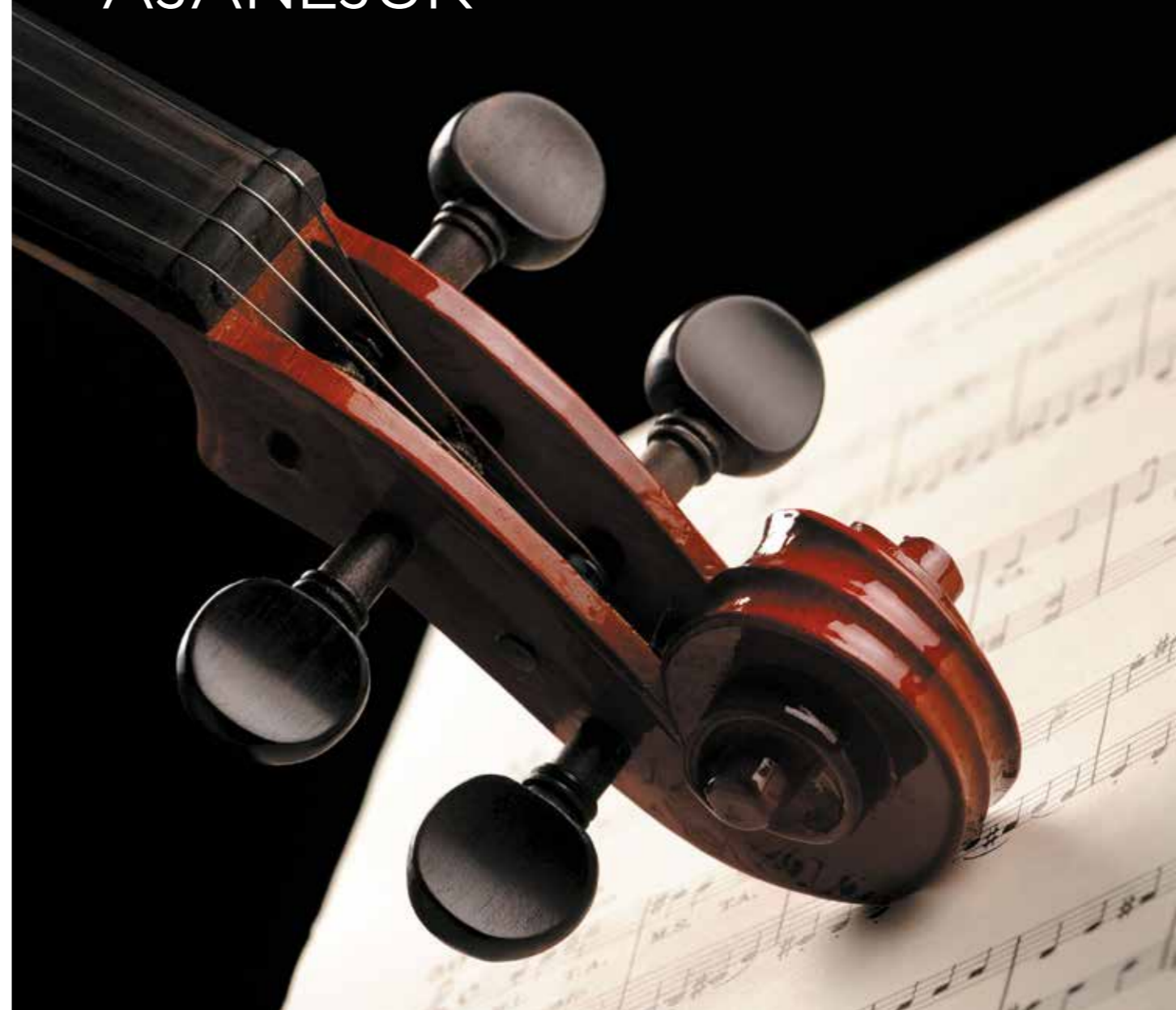
ramra minden évben sor került (2016-ban *Shakespeare Estély*, 2017-ben *Háry Estély*, 2018-ban *Ring Estély*, 2019-ben az *Olasz farsangi est – a szerk.*), klasszikus formájában sajnos 2015-ben rendezték meg utoljára *Faust Bál* néven. Nos, ha valami, akkor egy ilyen típusú esemény a melegágya a polgári életnek, a polgári gondolkodásmódnak, a polgári tradíciónak. De még egy ilyen bálon is láttam a bizonytalankodást, a gyökértelenséget, ami abból adódik, hogy bizonyos dolgokban valóban bizonytalanok és gyökértelenek vagyunk. Nem gondolom, hogy ez máshogy lenne egy fiatallemnél, aki még kevesebb tapasztalattal bír.

Milyen az ideális szalagavató az ön értelmezésében?

Olyan, ahol a fiatalok a saját ruháikat viselik. A fiúkat sötét öltönyben és nyakkendőben, a lányokat pedig egy nekik tetsző alkalmi ruhában képzelem el, a lényeg, hogy komfortosan érezzék magukat. Ez az ő ünnepük. ○

ORIGO KULTÚRA

KIKAPCSOLÓDÁSRA AJÁNljUK

Szilveszter Denevér nélkül?!

Szerző: Karozag Márton

Ha van időszak, amikor nem kell az operai igazgatóknak világszerte a kassza miatt aggódniuk, akkor az a karácsony és újév közti hét. Az intendánsok a *Bohémélet – Diótörő – Denevér* arany háromszögre esküsznek, s a közönség boldog megnyugvással vásárolja fel hónapokkal korábban a jegyeket. Az elmúlt évtizedekben a szilveszterekhez *éppúgy hozzá tartozik* ifj. Johann Strauss pezsgővel átítatott operettje, mint az Újévhez a Bécsi Filharmonikusok koncertje.

A sevillei borbély szilveszteri előadása 1969-ben – Házy Erzsébet, Melis György, László Margit | Forrás: Opera Archivuma

ri sztárjai, Marschalkó Rózsi, Medek Anna, Sándor Erzsébet és Rózsa S. Lajos lepték meg a közönséget.

Az Operaház az első negyedszázadában meglepő módon szilveszterkor általában sötétségbe burkolózott. Történetek ugyan tétova kísérletek: 1887-ben például Schumann *Manfrédjé*t adták jótékony célú előadásban, 1893-ban pedig a friss sikert, a *Parasztbecsületet* és a *Vióra* című baletet. A jórészt született- és pénz-arisztokráciából álló bérlői kör, valamint az Opera művészegyüttese máshol búcsúztatta az óvet. Szükségük is lehetett erre a pihenőnapra, mert január 1-jén rendre valami nagyoperát

Az 1874-ben Bécsben bemutatott *Denevért* 1882-től játszotta a Blaha Lujza téri Népszínház, ám az Opera repertoárjára csak 1895 májusában került – mindössze három előadás erejéig. A Strauss-operett az 1902-es felújítást követően vert gyökeret a Sugár úti palota repertoárjára. Az első szilveszteri előadásra tiz évvel később, 1912-ben került sor. A második felvonásban a színház akko-

ugyan tétova kísérletek: 1887-ben például Schumann *Manfrédjé*t adták jótékony célú előadásban, 1893-ban pedig a friss sikert, a *Parasztbecsületet* és a *Vióra* című baletet. A jórészt született- és pénz-arisztokráciából álló bérlői kör, valamint az Opera művészegyüttese máshol búcsúztatta az óvet. Szükségük is lehetett erre a pihenőnapra, mert január 1-jén rendre valami nagyoperát

A denevér szilveszteri fináléja 1967-ben | Forrás: Opera Archivuma

Szilveszteri tűzijáték az Operaháznál, 2017 | Fotó: Csibi Szilvia

tűztek másorra. 1904-től hosszú évekig a gyerekeké lett a színház – a *Jancsi és Juliskát* valamint a „korszak *Diótörőjét*”, *A babatündért* adták, délután négytől, matiné előadásban.

Úgy tűnik, Bánffy Miklós és Hevesi Sándor fedezte fel, hogy az óvet a komoly műzsa szentélyébe alkalomadtán és kivételesen operettekkel érdemes búcsúztatni. Az 1912-es *Denevért* a *Boccaccio* követte. Az I. világháború kényszerszünete után, 1918-tól ismét a Strauss-operetté lett a főszerep, majd 1922-ben vélhetően minden idők legfurcsább szilveszteri műsorára került sor. Ekkor ünnepték ugyanis országszerte Petőfi Sándor születésének centenáriumát. A rendezvény-sorozatból az Opera sem maradt ki: Erkel Ferenc *Ünnepi nyitánya*, az *Elvennélek én...* című férfikarra írt műve, valamint néhány Huber Károly (Petőfi kortársa, Hubay Jenő édesapja) dal után a *Bánk bán* első felvonását adták.

Radnai Miklós 1925-től tűzi műsorára december 31-én *A denevért* – s ez a sorozat kerek negyven esztendőig tart! Ezalatt mindössze két szilveszter volt Eisenstein kálváriája nélkül: 1938-ban még nem készült el Oláh Gusztáv új produkciója (helyette a *Sybillt* adták), valamint

1944-ben, amikor Európa lakosságának nem éppen a valcer járt a fejében. A sikerszeria azonban 1945-ben folytatódott. Orlovskij herceg flegmán vodkázta végig a Rákosi-korszakot, 1956-ban – a kijárási tilalom miatt –, délután kettőkor kezdve az ivászatot.

1950-től az Erkel Színház is bekapcsolódott a szilveszteri vidámságba, ott leggyakrabban a *Három a kislányt* játszották. Amikor Oláh Gusztáv *Denevérjé*t Szinetár Miklós rendezése váltotta fel az Erkelben, az Operában *A sevillei borbély* került előtérbe, Melis György ikonikus Figaro-alkításával, melyet éppen 1983 szilveszterén énekelt utoljára.

Akadtak rendhagyó december 31-i előadások is: olykor *A rózsalovag*, sőt, a *Carmen*, a *Faust*, vagy Seregi László *Rómeo és Júliája* is színre került. A denevér népszerűségével azonban semmi sem vetekedhetett. 1992-ben Fehér András, 1997-ben Kerényi Miklós Gábor rendezte újra az operettet, 1994-ben az Opera társulata Vámos László produkciójával vendégszerepelt Frankfurtban. Szinetár Miklós ma is látható rendezése pedig idén lett húszéves: eddig 154-szer tapsolt neki a közönség – Budapesten és Japánban. ○

Kicsi a produkció, de erős

Szerző: Mona Dániel

Kincskeresők - Rinaldo, 2021 | Fotó: Nagy Attila

Az OperaLive **nem vész el, csak átalakul!** Míg a MaszkaBálok szerelmeseinek ott vannak a Daldélutánok, a TTT-t kedvelők pedig a Musica e parole című sorozatban hallgathatnak hangszeres zenét, addig az OperaSzerda újratervezett és továbbgondolt utódja új rovatunk főhőse, a Kincskeresők lett.

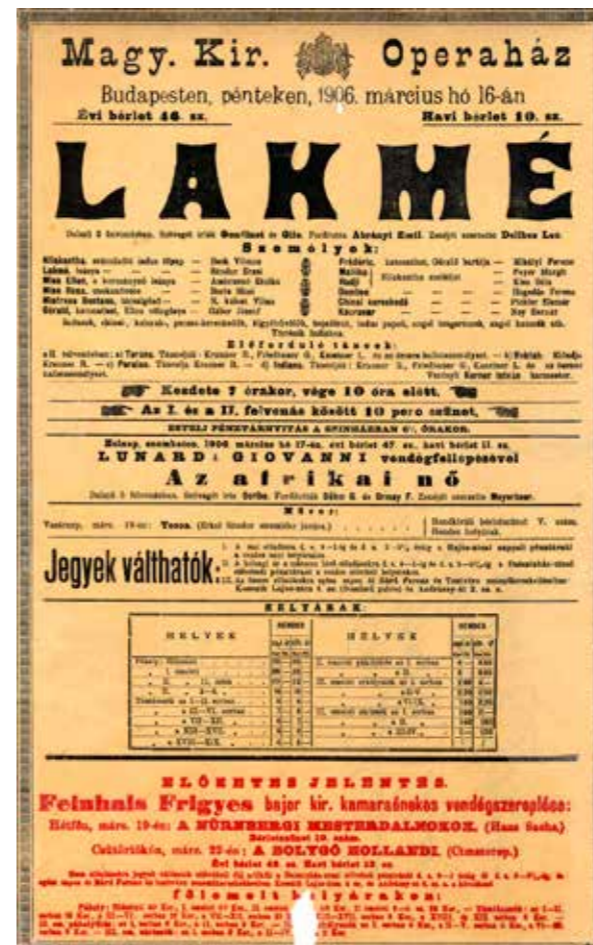
Ritkaságokkal, keresztmetszetekkel, egy szál zongorával, pályakezdőkkel, Kőbányán? Kinek jó ez? A helyzet az, hogy nagyjából mindkinek. Azoknak, akiknek a kisujjukban van az operairodalom, és vágnak néha egy kis kuriózumra. Azoknak, akik szeretnek kedvező áron jó minőségű zenét hallgatni. Azoknak, akik szeretik a tehetségeket, és kíváncsiak rá, kik a jövő nagy énekesei. Azoknak, akik szimpatizálnak a kísérleti színházzal, kedvelik a bevállalós, egyetemi vizsgaelőadásokkal rokon produkciókat. Azoknak, akiknek nincs kedvük vagy idejük 3-4 órán át operát hallgatni, de bő 60 percben szívesen megismerik egy-egy mű legjobb részeit. De legfőképp

azoknak, akik ódzkodnak az operától, mégis hajlandók adni egy esélyt a műfajnak. A havonta az Eiffel Műhelyház Hevesi Sándor háziszínpadán jelentkező *Kincskeresők* ugyanis Toronykő Attila kreatív rendezői ötleteivel, az énekesek fiatalos lendületével, a zenei vezető húzásainak köszönhető pörgősséggel, a jól kiválasztott darabokkal és a zenét kiegészítő narrációval kiválóan alkalmas arra, hogy megszerettesse az operát a félénk, de nyitott laikusokkal.

A sorozat még október 2-án kezdődött Händel *Rinaldo* című operájának keresztmetszetével. A Magyar Állami Operaház színpadára mindössze egyetlen vendéglőadás formájában felkerülő mű a Kincskeresőkben él, kivetített illusztrációval, egyszerű színszimbólikkal és a színpadi eseményekbe szervesen beépített mesélővel tette még a résztvevők számára is meglepően frappánssá és szórakoztatóvá a produkciót. A barokk opera után romantikus darabok kerültek és kerülnek a Hevesi háziszínpadra. (Egymással olyannyira kortárs művek, hogy rögtön az első három 19. századi alkotás 1826-ban, 1828-ban és 1827-ben íródott.) November 20-án Weber *Oberon*ját láthatunk az érdeklődők, amelyet 1914-ben mutatott be az Opera, és amely még ugyanabban az évben, nyolc előadást követően le is került a műsorról. Reméljük, az Olvasó kezdé érezni, miért olyan különlegesek ezek az operák a magyar közönség számára. Ahogy az is kezdhet feltűnni, hogy a Kincskeresőkben nem épp az operairodalom legszomorúbb művei kerülnek terítékre.

Gaetano Donizetti | Forrás: Internet

Lakmé plakát 1906-ból | Forrás: Opera Emlékgyűjteménye

Ory grófja színpadkép 1960-ból | Forrás: Opera Archivuma

December 4-én például Rossini egyik legviccesebb vígoperája, az *Ory grófja* folytatta a sort. A fineszemes csellem és álruhával igyekszik a grófnő közelébe férkőzni, aki férje (és a férfi katonák) távolléte alatt nőtársával a kastélyt őrzi. Apácának öltözött tenor, virtuóz és lendületes zene – nem csoda, hogy világszerte népszerű a mű. Az Operában mégis csak 28 előadást élt meg a '60-as évek legelején. Azóta nem volt alkalma a hazai közönségnek kárörvendeni a pórujl járt Ory grófon. Hát, ezért tart házi kincskeresőket az intézmény.

És akkor nézzük a kuriózumok kuriózumát, a sorozat talán legszokatlanabb, legkevésbé ismert címét, január 8-án ugyanis érkezik az *Éljen a mama!* Nem, ez nem egy ABBA-opera, még csak nem is egy elfeledett szerző elfeledett próbálkozása a műfajban, hanem Donizetti egyik homályba burkolódzó operája a sok közül. (Hogy

csak néhányat említsünk: ki hallott már a szerző *Gabriella di Vergy*, *Alahor Granadában* vagy *Liverpooli Emilia* című darbjáról?) Az *Éljen a mama!* eredetileg egyfelvonásosnak készült – ezt a változatot még sosem játszották Magyarországon. Néhány évvel az 1827-es premier után azonban Donizetti két felvonásossá alakította a történetet – ez a változat sem szerepelt még magyar színpadon. A Horst Georges és Karlheinz Gutheim által a manheimi operaház számára készített 1969-es átdolgozást is csak a debreceni Csokonai Színház közönsége láthatta itthon, meg az a néhány szerencsés, akik 2015-ben befértek a Zuglói Szent István Zeneházban tartott három (gyerekek számára készült), félig szcenírozott előadás valamelyikére. Bár az átdolgozás már a *Viva la mamma!* címet viseli, a darab eredeti olasz címe *Le convenienze ed inconvenienze teatrali*, amit úgy fordíthatnánk magyarra, hogy „Illendőségek és illetlenségek a színházban”. Ez a cím jól utal az opera „színház a színházban” jellegére, hiszen a történet szerint egy közepes tehetséggel megáldott operatársulat próbája zajlik épp. A primadonna bravúrosabb áriát reklamál magának, mire a többiek is felbátorodnak, és megígérik a maguk virtuóz tételét. Csupa gikszerrel éneklő tenor, tapsrendről zajló vita, egy váratlanul színre lépő kasztrált énekes, hirtelen beugrások, betiltott előadás – és persze a címszereplő, Agatha asszony, aki minden problémát megold. És akit nem mellesleg egy basszbariton alakít. Hiába, nemcsak

KALANDOZÁSOK

nadrágszerepek léteznek, de úgy tűnik, szoknyaszerepek is.

Kiugrik a vidám darabok sorából a február 5-i Kincskeresők, amikor Delibes *Lakmé* című operájának részletei szólalnak majd meg. A mű két nagyon különböző kultúra találkozását mutatja be egy szerelemi történeten keresztül. Egy európai férfi és egy egzotikus nép szinte gyerek leánya – ismerős, ugye? A szövegkönyv alapjául ugyanannak a Pier Lotinak a műve szolgált, aki a *Pillangókisasszony* forrásának szerzője is. A 19. század végén járunk, amikor az embereket – nem kevés felsőbbrendűséggel fűszerezve – elkezdik nagyon foglalkoztatni az idegen kultúrák.

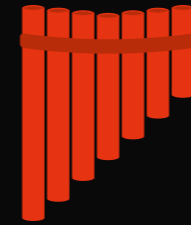
Hódítók és hódolók közti feszültségek, megmagyarázhatatlan vonzalmak, az első szerelem vaksága és ereje kerül színre a darabban, amihez Delibes egészen gyönyörű zenéket komponált. Noha az opera 1959 óta nem volt a Magyar Állami Operaház műsorán, a címszereplő csengettyűáriáját, illetve a híres virágkettőst minden operakedvelő ismeri. És hogy ezeken túl is milyen szép történet és zene ez, arra még az előadás keresztmetszet jellege ellenére is fény fog derülni. Aki pedig nem tud eljönni, ne aggódjon: a szombati előadások másnapjától egy héten át online is megtekinthetők a produkciók az Opera Facebook-oldalán. Kincskeresésre fel!

JÁTÉK

Folytatódik az Opera Magazin nyereményjátéka. A megfejtéseket 2022. január 15-ig várjuk a jatek@opera.hu e-mail címre. Az alábbi kérdések mindegyikére helyesen válaszolók között 5 db páros belépőt sorsolunk ki a 2021/22-es évad valamelyik előadására. A nyerteseket e-mailben értesítjük, a névsort és a megfejtéseket a következő lapszámban olvashatják.

1. Melyik szerepért terjesztették fel Szegedi Csabát, a 2018/19-es évad Kamaraénekesét rangos osztrák zenei díjra?
2. Milyen klasszikus balettelőadásokat vezényel az évadban a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjével kitüntetett Déri András karmester?
3. A IV. Marton Éva Nemzetközi Énekverseny melyik két résztvevője dolgozhat a későbbiekben az Operával?
4. A hazai színházi élet kiemelkedő egyénisége, Szinetár Miklós melyik operafilmjét játszották sikerrel a mozik is?
5. Milyen műfajú dalok és zenék alkotják azt a különleges műsort, amellyel a világhírű operaénekes, Rost Andrea várja a közönséget közelgő estjein?

Előző számunk megfejtései: 1. 45; 2. Pesti Német Színház; 3. Dózsa Imre; 4. A makrancos királylány; 5. Kolonits Klára
Az őszi lap nyertesei: Emőd Péter, Guthné Emődi Zsuzsanna, Nádasy Frigyesné, Rada Lilla, Tisza András
A részletes Játékszabályzat a www.opera.hu/tajekoztatok oldalon olvasható.

PAPAGENO

#zene #színház #tánc #kiállítás #könyv #film

A Papageno
2021-ben elnyerte
a Business Superbrands
kitüntetését!

BUSINESS
Superbrands
2021

Google Play

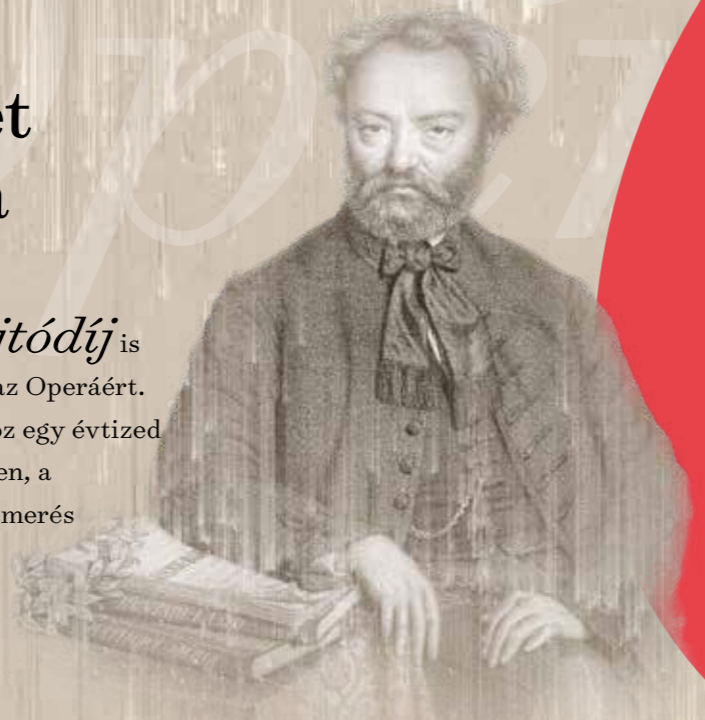
Apple Store

Újabb területet díjaz az Opera

Az örökös tagság és az *idén alapított, friss sajtódíj* is

annak dukál, aki régóta dolgozik az Operáért.

Az előbbihez egy élet, az utóbbihoz egy évtized munkája szükséges – ahogy minden, a Magyar Opera Napján átadott elismerés mögött hatalmas teljesítmény áll.

A Magyar Opera Napja díjazottai | Fotó: Nagy Attila

Idén első ízben ítélte oda a Magyar Állami Operaház az általa alapított Opera Corpus

sajtódíjat, amely elismeréssel az intézmény újságírók, médiumok és kommunikációs szakemberek munkáját kívánja jutalmazni. Olyan szakembereket, akik az elmúlt évtizedben a kulturális sajtó szűkülő piaci lehetőségei ellenére is önzetlen munkával segítették az Opera eseményeinek, művészeinek publicitását, illetve példaértékű nyitottsággal, alaposan és tárgyilagosan számoltak be az intézmény produkcióiról. Az első évben Bóka Gábor, az

Operavilág.hu szerkesztője, Bóta Gábor rádiós és televíziós műsorvezető, kritikus és László Ferenc zenekritikus is megkapta az elismerést.

(A portál és a publicisták írásait vagy azok részleteit az *Opera Magazinban* is rendszeresen olvashatják – a szerk.) Szintén átvehette az elismerést Devich Márton, a Bartók Rádió csatornaigazgatója, Gábor László, az Origo főszerkesztője, Lukács Csilla, az ATV terjesztési igazgatója, Mohácsi Szilvia rádiós és televíziós újságíró, Papp Dániel, az MTVA vezérigazgatója, Siklósi Beatrix, a Kossuth Rádió csatornaigazgatója és Zsoldos Dávid, a Papageno ügyvezetője.

Im már 2015 óta a nemzeti romantikus opera megteremtője, Erkel Ferenc születésnapján jelenti be az intézmény új Örökös Tagjait. Idén Kertesi Ingrid és Róka István operaénekest, valamint ifj. Harangozó Gyula koreográfust, balettművészt, a Magyar Nemzeti Balett korábbi igazgatóját választották soraikba az Örökös Tagok. Kertesi Ingrid szoprán a barokk zene, az oratóriumok, a misék és kantáták szerelmese, akit decemberben a *Sólyom-Nagy80+* koncerten láthatnak-hallhatnak az érdeklődők. Róka István tenor beugrásairól

Kertesi Ingrid | Fotó: Nagy Attila

Cser Krisztián | Fotó: Nagy Attila

híres, több előadást is megmenetett itthon és külföldön egyaránt, Rodolfo jelmezét pedig több mint százharminc alkalommal öltötte magára. Ifj. Harangozó Gyula egyik legnépszerűbb koreográfija a *Hófehérke és a 7 törpe*. A *Don Quijote* és *A hattyúk tava* című balettekben színpadra állítóként segítette a Magyar Nemzeti Balett munkáját. A tavasszal koronavírus-betegségben elhunyt Busa Tamás és Mersei Miklós operaénekesek, valamint Cser Krisztián karmester, az Opera egykori főtáncosa és igazgatója posztumusz részesült az elismerésben.

Berczelyi István operaénekes – aki mögött ötvenéves pályafutás és több mint ezer előadás áll – tavaly lett a Magyar Állami Operaház Mesterművésze, de nem tudott részt venni az ünnepségen, szintén idén vette át az elismerést.

A Magyar Állami Operaház 2013 óta ünnepli Erkel Ferenc születésnapján a Magyar Opera Napját, és adja át azon elismeréseit és díjait, amelyeket korábban az évadnyitó társulati ülésen, szűk körben vehettek át az intézmény művészei és munkatársai. A magánénekesek közül a Székely Mihály-emléklapoktat művészi és emberi magatartása alapján Keszei Bori vehette át, akit nemcsak Poppeaként vagy Aurettaként láthatunk ebben az évadban a színpadon, hanem többek között a *Daldélutánok* és az *Operafilmklub* háziasszonyaként is. A legszebb, legtisztább magyar kiejtésű énekesnek odaitélhető Melis György-díjat a maximalizmusáról híres Cser Krisztián érdemelte ki, aki kezdetben tudományos pályára készült, fizikusként szerzett először diplomát. Decemberben a *Messiasban*, januárban a *Fidelio* Roccójaként áll színpadra. Az ösztönös tehetséget és színpadi személyiséget elismerő Sudlik Mária-díjat Kovács Annamária vehette át az ünnepségen, aki többek között az *Elektra* Klytaemnestrájaként és a *Triptychon* Angelica nővéreként is emlékeztet

○ Szinetár Miklós, Róka István és Ókovács Szilveszter | Fotó: Nagy Attila

tes lehet a hazai nézők számára. A Závodszy Zoltán-díjat, amelyet a Wagner-előadásokban kiemelkedő teljesítményt nyújtó művészek kaphatnak meg, Rálik Szilvia vette át, aki a Magazin előző számának címlapinterjújában így nyilatkozott: „Főként az Operának köszönhetem, hogy nincs bennem semmiféle hiányérzet, hiszen negyvenöt főszereppel a hátam mögött már most is teljes a pályám.” A drámai szoprán a futó évadban *Az árnyék nélküli asszony*, a *Fidelio*, *Az istenek alkonya* és a *Les Enfants Terribles* (Veszedelmes éden) című operákban lép a közönség elé. A Vágó Nelly-émlékérmét Horváth Kata jelmeztervezőnek ítélték oda.

○ Rálik Szilvia | Fotó: Nagy Attila

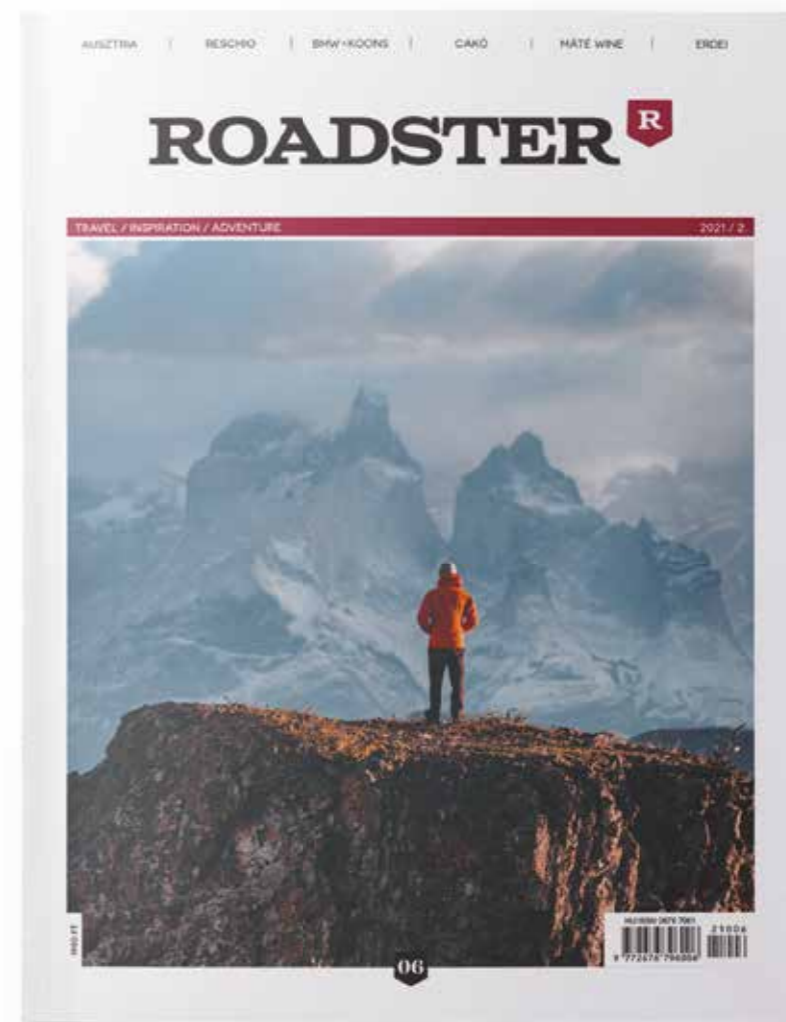
Az operai háttérszakmákban dolgozóknak odaitélt Vasfüggöny-díjban Németh István hangosító részesült, „Az előadásokért” emlékérmét a világjárvány elleni intézményi védekezésben az elmúlt évad során végzett munkájáért Fejes-Luczás Rita orvosi asszisztens és dr. Katona-Pecze Xénia kulturális menedzser vehette át. Az adminisztrációban dolgozókat elismerő Dárday Andor-émlékplakettet

dr. Kovács Zsófi jog- és humánpolitikai osztályvezető és Száraz Alexandra bérgazdálkodási osztályvezető kapta meg. Az Opera ezen kívül idén is jubileumi arany emlékgyűrűvel köszöntötte azokat a művészeket és munkatársakat, akik huszonöt éve dolgoznak az intézménynél. ○

06

MEGJELENT AZ ÚJ ROADSTER MAGAZIN

Keresd a Libriben, a jobb újságárusoknál
és a Bortársaság üzleteiben!

TRAVEL / INSPIRATION / ADVENTURE

WWW.ROADSTER.HU

Fotó: Rákossy Péter

Összegzésképp

Lehet fokozni egy nyáresti koncertélményt, ami egy különleges hangulatú parkhoz, két külföldi sztárfellépőhöz és a magyar operaénekesek krémjéhez kötődik? A válasz: igen. Az Eiffel Műhelyház Kodály Zoltán parkjában ugyanis olyan *Sztárgálára* került sor, amelyhez jótékonyági kezdeményezés is kapcsolódott az *Adódjatok össze!*, József Attilától származó gondolat jegyében. Az Opera dolgozói augusztusi nettó bérük 1%-át ajánlhatták fel, a gálára érkező közönség pedig adományokkal csatlakozhatott. A kezdeményezés keretében 3 millió forint gyűlt össze a Regőczy István Alapítvány javára, amely a koronavírus árváiért jött létre.

„Sáfár Orsolya lágy, telt hangon adta elő Annuska áriáját Verdi *Falstaff*jából, Kriszta Kinga pedig mesterien énekelt a színes kantilénákkal tűzdelt (és kóruossal kísért) Cso-cso-szán-belépőt Puccini *Pillangókisasszony*ából. Az est első részének kétség-kívül legtökéletesebben előadott áriája Bizet Escamillójáé volt, amihez Szemerédy Károlynak még a torreadorjelmezre se lett volna szüksége. Drámai baritonjának igazi színezete és teltsége volt,

Fotó: Rákossy Péter

„Zseniálisak ezek a nyári park koncertek. Remélem, a tavalyival egy hagyomány indult el.” (Bálint Mária)

magasságai és mélységei, valamint kifejező energiája is kiemelkedett. Az első rész utolsó blokkja magyar nyelvű volt, a nemzeti operák két pillére, Erkel Ferenc *Hunyadi László*jának és Bánk bánjának részletei hangzottak el két kiváló bariton, Kelemen Zoltán mint Gara nádor és Bakonyi Marcell mint II. Endre tolmácsolásában. Emellett Horti Lilla étellel teli, szintén magyar nyelvű *Denevér*-interpretációja csendült fel. (...)

A teljes második részt a Magyar Állami Operaház főzeneigazgatója, Kocsár Balázs vezényelte. Mozart *Figaro házasságának* nyitányát a zenekar újult erővel, tisztán, jól hallhatóan játszotta (említésre méltó a teljes

Fotó: Rákossy Péter

„Mindig nagy dilemma, hogy mit vegyünk fel ilyen alkalomra. Aztán elegánsan felöltöztünk, mint mindig. A nyáreste, a zene ünnepe ez. Megadjuk a módját.” (Tóth Éva)

koncert magas színvonalú hangminősége), jó ritmussal és megfelelő fokozással. (...)

Lawrence Brownlee telt, meleg, mézszínezetű hangja mellett előadókészségével, valamint fenomenális légzéstechnikájával is lenyűgözött. Végtelen frázisokat képes folyékony koloratúrával és szabályos legatóval előadni, miközben férfias erőt is ad a karakterének. (...)

Patricia Petibon a legjobb formáját főként Salud áriájában mutatta Manuel de Falla *A rövid élet* című operájából. Jól árnyalta hangkiifejezőmódját, a szöveg

értelmezését, de marginális regiszterekben is megmutatta hangja milliónyi árnyalatát. (...)

Kocsár Balázs nagy figyelmet fordított a részletekre és a különböző stílusokra, így dirigálta végig a teljes második részt. A budapesti Opera Csiki Gábor vezetésével szintén kiváló előadást nyújtott az első részben. S bár az órán a mutató 11 felé közeledett, és a levegő hőmérséklete fokozatosan csökkent, a hangulat a Kodály parkban egyre fokozódott... Akárcsak tavaly, a sok nézőt vonzó szabadtéri koncertet tökéletesen bonyolították le mind a hangminőséget, mind a közönség számára bal oldalon elhelyezett óriáskivetítőt, mind ennek a tömegrendezvénynek a teljes logisztikai megvalósítását tekintve. Az üléseken a nézők egy 562 (!) oldalas könyvet találtak, amiből mindent megtudhattak a budapesti Opera következő évadáról. Ráadásul az »Adódjatok össze!« mottó jegyében megsegítették, akiket a pandémia hátrányosan érintett, a gálakoncert így jelentős emberi és jótékonyági dimenzióval is bírt.”

(Pavel Unger, Opera Slovakia)

„Egy szabadtéri gálakoncert hab a nyári színházi előadások tortáján: egyszerű, könnyen befogadható művészeti élményt kínál a publikum széles körének. Egy szép augusztusi estén, az egyik legrégebbi magyar nemzeti ünnep – amely István királynak és az államalapításnak állít emléket – napjához közel a Magyar Állami Operaház sztárgálával várta a rajongókat az Eiffel Műhelyház Kodály parkjában. (...) A kellemes koncerthez nemcsak a jó idő járult hozzá, de a kiváló ültetés és a komplikációmentes logisztika is, így a több mint ezer látogató kényelmesen érezhette magát.”

(Michaela Mojžišová, *Hudobný život*)

„[Patricia Petibon és Lawrence Brownlee] Két csoda.” (Kun Miklós)

Fotó: Rákossy Péter

Nyári-ősz misszió

Carmina Burana Beregszászon | Fotó: Berecz Valter

Az évad indulásának felütéseként augusztusban az *Opera társulata elutazott* Beregszászra, ahová 2018 óta visszajár, majd a művészek szeptemberben Pécs felé vették az irányt, hogy itt is a *Carmina Burana* jól ismert dallamait szokatlanul látványos keretek között mutathassák be az érdeklődőknek. Novemberben sem a garázsban állt a turnébusz: a győri közönség a *Traviatát* láthatta, parádés szereposztásban.

„Ezen a vasárnap estén a Beregszászi Aréna a Magyar Állami Operaház művészeinek köszönhetően ismét a magaskultúra helyszínévé vált. (...) A lelátót megtöltő mintegy háromezer nézőnek – köztük igen sok szláv anyanyelvű honfitársunknak – páratlan élményben volt része. (...) Nemcsak a beregszászi kistérség lakói, de egész Kárpátalja zeneszerető közönsége nagyon várta már ezt a felbecsülhetetlen értékű kulturális ajándékot”, hangsúlyozta a megnyitón Babják Zoltán polgármester, aki annak a reményének adott hangot, hogy a közös kulturális európai értékek bemutatása, együttes befogadása még inkább közelebb hozza a magyar és az ukrán népet. Külön öröm, hogy a koronavírus visszaszorítására hozott intézkedések miatti bezártság feloldására ilyen nagyszerű előadás keretében kerül sor, hangsúlyozta Szilágyi

CARMINA BURANA, TRAVIATA

Mátyás, Magyarország beregszászi főkonzulja. Mindezt egyfajta újjászületésként, újjáéledésként élhetjük meg. Ókovács Szilveszter, a Magyar Állami Operaház igazgatója arra emlékeztetett, hogy a Beregszászi Aréna az elmúlt évek során több teltházas előadásnak adott otthont, így nem véletlen, hogy az operaház vezetése örökbe fogadta a helyszínt, vállalva, hogy a társulat minden évben egyszer, a nyár és az ősz határán ellátogat hozzánk. 2018-ban került sor Erkel Ferenc *Bánk bán* c. operájának bemutatására, 2019-ben a *Hunyadi László* előadásának örvendhetett a kárpátaljai közönség, jövőre pedig Kodály Zoltán *Háry János* c. művét szeretnék elhozni a Vérke-parti városba. (...) A nagyszerű előadás végén a közönség vastappsal jutalmazta az operaház művészeinek, az énekkarnak, a zenészeknek, a szólóénekeseknek (Kolonits Klára, Szappanos Tibor, Haja Zsolt) kiemelkedő produkcióját. Külön köszönet a karmesternek, Kesselyák Gergelynek, aki az előadás előtt a Himnusz

közös eléneklését levezényelte. Az előadással együtt ez is életre szóló élmény marad.”
(Eszenyi Gábor, Kárpátinfo.net)

„A közönség vastappsal és virágkosarakkal jutalmazta a nem mindennapi kulturális értéket jelentő előadást.”

(Gál Adél, Kárpátalja.ma)

„Immár harmadik alkalommal kapunk felbecsülhetetlen értékű kulturális ajándékot a Magyar Állami Operaháztól. A mostani is rendkívüli eseményt jelent a művészet értékelők számára nem csupán kistérségünkben, hanem az egész Kárpátalján. (...) Ókovács Szilveszter humoros köszöntőjében elárulta, nagy örömmel töltötte el őket például az, hogy még ők is alig tudtak eljutni az amfiteátrumig a hőmpölygő tömegtől, ami azt igazolta, most is telt ház előtt játszhatnak. Egy előadónak nem is kell ennél nagyobb öröm.”

(Hegedűs Csilla, Kiszó.net)

Carmina Burana Beregszászon - Kolonits Klára, Kocsár Balázs, Haja Zsolt, Opera Énekkara és Zenekara | Fotó: Berecz Valter

○ Traviata Győrben - Fűrjes Anna Csenge, László Boldizsár és Miklósa Erika | Fotó: Kummer János

○ Traviata Győrben - Fülepp Máté, Fűrjes Anna Csenge, Szappanos Tibor, Alexandru Agache, László Boldizsár, Miklósa Erika, Kocsár Balázs, Megyesi Schwartz Lúcia, Káldi Kiss András, Kiss András és az Opera Énekkara és Zenekara | Fotó: Kummer János

Klasszikusok könnyedén

- bárhol is legyél

Keresd a
Klasszik Rádió 92.1
applikációját
a **Google Play**
áruházban vagy az
App Store-ban!

Ahová érdemes betérni

Húsvétkor már bepillantást nyerhettünk egy videotanulmány segítségével Karol József Wojtyła, a későbbi II. János Pál pápa művéből készült, *Az aranyműves boltja* című színházi előadásba, a szeptemberi bemutató pedig méltó módon a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus kulturális programkínálatában szerepelt. A székesfehérvári Vörösmarty Színházzal együttműködésben létrejött, a *házasság szentségét* körüljáró elmélkedést Szikora János rendezte és Krzysztof Penderecki zenéje tette igazán teljessé.

„A zenei részletek csodálatosan illettek a témához, Anna monológjai közben (ő a középső női szereplő) olyan megrendítő – és egyben hatásos – a zenei aláfestés, hogy azt hinnénk, Penderecki kifejezetten ide komponálta a zenét. A zenészek: Alexandre Dimcevski (I. hegedű), Dóczi Áron (II. hegedű), Kondor Péter (brácsa), Balog Endre (gordonka).

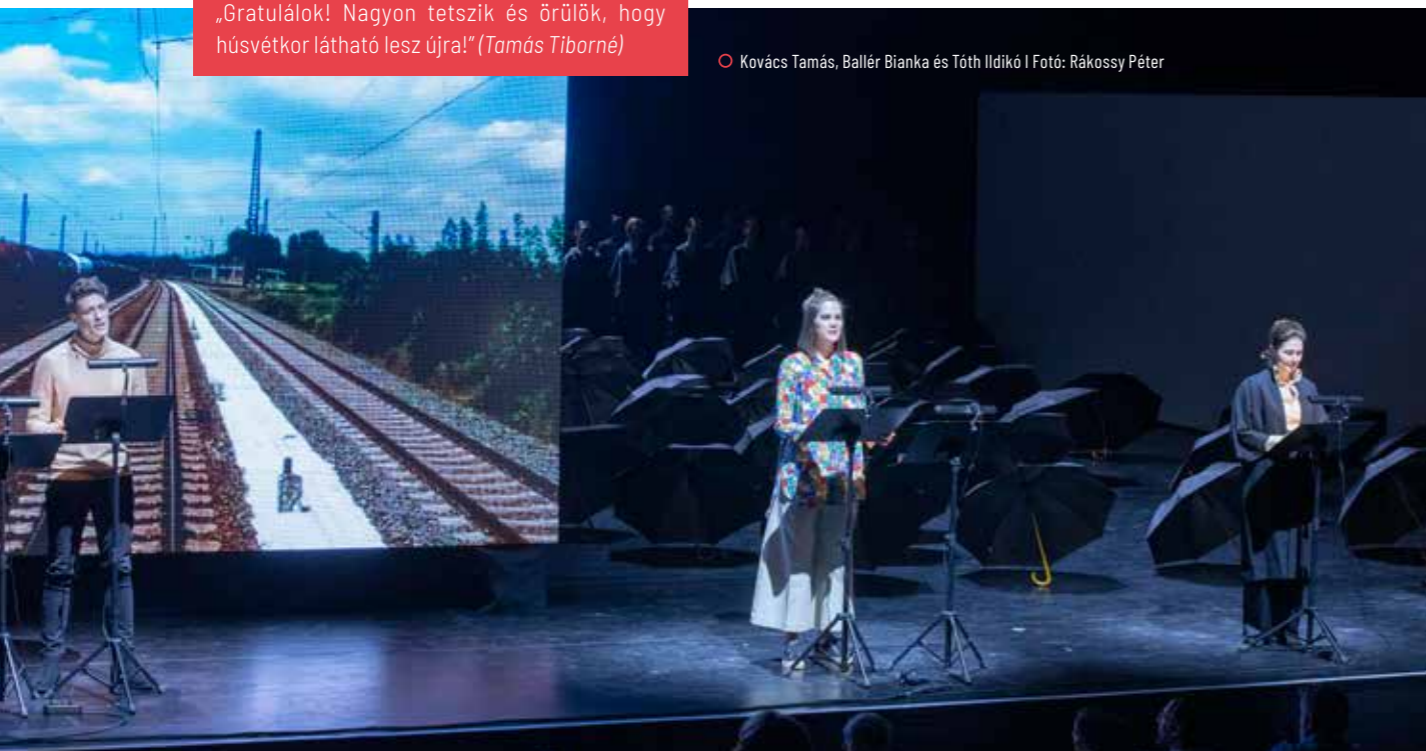
A prózai színészek nem eljátszották a jelenetet, csupáncsak hangjukkal fejezték ki ér-

zelmeiket. A szöveget ihletetlen mondták el, néha bepillantottak az előttük lévő mappába, ám ez nem volt zavaró tényező. Szereplők: Tóth Ildikó, Gáspár Sándor, Kovács Tamás, Varga Gabriella, Ballér Bianka. Közreműködött felvételtől az Operaház Énekkara, karigazgató: Csiki Gábor.

Húsvétra, valamint a leendő [Nemzetközi Eucharisztikus] Kongresszusra is méltó, egyben szerencsés volt ennek a műnek kivá-

„Gratulálok! Nagyon tetszik és örülök, hogy húsvétkor látható lesz újra!” (Tamás Tiborné)

○ Kovács Tamás, Ballér Bianka és Tóth Ildikó | Fotó: Rákossy Péter

„Csodás és meghatározó is egyben.”
(László Sz David Szalay)

○ Tóth Ildikó és az Opera Énekkara | Fotó: Rákossy Péter

lasztása, bemutatása.” (Az írás a 2021. áprilisában bemutatott videótanulmány kapcsán jelent meg – a szerk.)

(Földesdy Gabriella, Kláris)

„Az előadást Szikora János nemcsak rendezőként, hanem látványtervezőként is jegyzi. (Szikora harminc évvel ezelőtt, II. János Pál első magyarországi látogatásakor egy másik Wojtyła-művet vitt színre: *A mi Urunk festője* című drámát a Pécsi Nemzeti Színházban játszották.) Mivel a szerző nem tanmesét vagy példabeszédet fogalmaz meg Az aranyműves

boltjában, ezért a rendező is arra a kérdésre helyezte a hangsúlyt, hogy mitől működik jól egy házasság. Ókovács Szilvesztertől, az Opera főigazgatójától származik az ötlet, hogy a Karol Wojtyłával baráti viszonyt ápoló Krzysztof Penderecki zeneszerző alkotásából válogassanak kísérőzenét az előadáshoz. Ezek a kortárs zenei betétek segítenek az álomszerű képek befogadásban és továbbgondolásában. Az aranyművesnek, akihez jeggyűrűért térnek be a párok, különleges mérlege van, amely nemcsak hogy nem méri egyesével, csak párban a gyűrűk súlyát, de »nem méri a fémét, csak az ember létét és sorsát«. Érdemes megismerkedni Teréz (Tóth Ildikó), Anna (Varga Gabriella) és Mónika (Ballér Bianka), valamint András, Kristóf (mindketjük szerepében Kovács Tamás) és Ádám (Gáspár Sándor) sorsát, és elgondolkozni az összetartozás és a szeretet fontosságáról. És ne feledjük az aranyműves szavait: »Minden emberben megvan az adottság, hogy szeretetével betöltsa a létét. A tí sorsotoknak is ez a végső értelme.«”

(B. Orbán Emese, Magyar Nemzet)

○ Varga Gabriella és az Opera Énekkara | Fotó: Berecz Valter

VISSZATEKINTŐ

Rá se ránts!

Mi sem hozhatná mozgásba egy balettegyüttes mindennapjait, mint egy áldott állapot inspirálta, mexikói muzsikával fűszerezett, *pozitív energiákkal teli, mégis ironikus mű*? A Holland Táncszínházban szerzett alapokra bátran építő Sol León és Paul Lightfoot koreográfiája a *Sad Case* pontosan ilyen. A két táncművész-koreográfus személyesen segédkezett a magyarországi bemutató körül, amelyre az *Új(ra) lendületben* című est keretében került sor Alexander Ekman *Cacti* és Lukács András *Örvény* című darabjaival karöltve.

○ Sad Case - Starostina Kristina | Fotó: Kummer János

„Nagyon köszönöm, csodálatos élmény volt. Gratulálok!” (Ivy Cero)

„Gyönyörű!” (Borsos Dragica)

„Klassz, nagyon rendben van! Köszönöm szépen, remek táncosok a koreográfusuk. Kitűnő munka.” (Bellér Gáborné Julianna)

○ Cacti - Hak Guus Marten, Darab Dénes, Pesal Anita Tiffany, Carulla Leon Jessica - | Fotó: Nagy Attila

○ Cacti - Darab Dénes, Carulla Leon Jessica, Sawatzki Aglaja, Rónai András, Földi Lea, Sardella Francesco, Palumbo Valerio, Hak Guus Marten, Takamori Miyu, Furuhashi-Huber Inés | Fotó: Nagy Attila

SAD CASE

○ Sad Case - Rónai András, Takamori Miyu, Taravillo Mahillo Carlos, Starostina Kristina, Balázsai Gergő Ármin | Fotó: Kummer János

○ Sad Case - Takamori Miyu, Rónai András | Fotó: Kummer János

Újrakeretezve

István király - Varga Fekete Kinga, Oberfrank Pál és az Opera Énekkara | Fotó: Berecz Váner

Műfaji kalandozásként, *igazi összművészeti alkotásként* tárult fel a nézők előtt Beethoven két, ritkán játszott művének bemutatója az Eiffel Műhelyházban. A szertartásszínháznak is beillő *István király, Magyarhon első jötevője* című kísérőzene és az *Athén romjai* elnevezésű ünnepi játék is egyetemes gondolatokat feszeget. Oberfrank Pál rendezése István alakját a maga nagyságában, prózai bővítményekkel, míg az ókori kultúrát mai asszociációkkal, filmes eszközökkel és balettbetéttel gazdagítva kívánta megmutatni. A kritikusok szerint sikerrel.

„Több okból is megérte szeptemberben Budapestre látogatni: egyrészt átélhettünk egy előadást az új játszóhelyen, az Eiffel Műhelyházban, másrészt igazi ritkaságokat ismerhettünk meg, jelen esetben Ludwig van Beethoven színpadi zeneműveit. Az Opernglas 2018/6 számában az Erkel Színház mellett bemutatott harmadik játszóhely akkor még építési terület volt. Az elmúlt hónapokban viszont streamelt előadásokat is láthattunk innen, de csak most nyílt alkalom arra, hogy lenyűgöző hatását igazán megismerjük. (...) Témájánál fogva a nemzeti szentről szóló darab bár elsősorban a magyarok számára érdekes, a *Fidelio* mellett igenis nagyobb figyelmet érdemel. István király szerepében Oberfrank Pál és a Vazult játszó Kőrösi András dialógusa – angol felirattal is követhetően – mind a színészi intenzitás, mind a magyar történelmet idéző videóbejátszások nyomán erős benyomást keltett. Hasonlóan érdekes volt a szünet után az 1812-es, epilógusként bemutatott

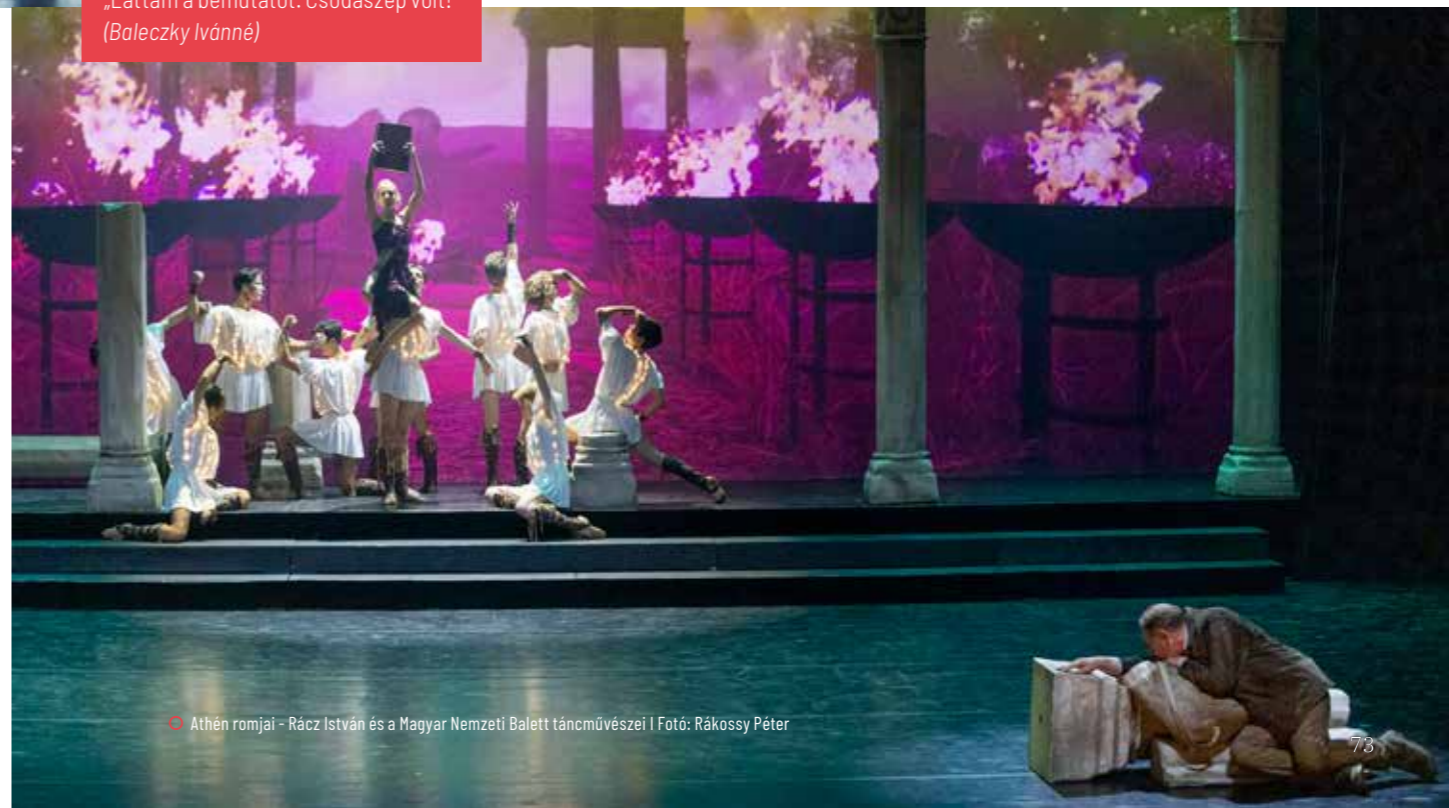
Athén romjai című darab, szintén Kotzebue szövegével és Beethoven muzsikájával. (...) A rendező Oberfrank és a videóinstallációért felelő Berkes Bálint meggyőző megoldásokat találtak: az *István király, Magyarhon első jötevője* realiztikus, emelkedett hangulatú felvonás volt hatalmas keresztrel, a történelmi Magyarország térképével és királyi jelképekkel, az *Athén romjai* pedig kellő teret hagyott a balett számára kibontakozni a görög templom díszlete és a videóhátter előtt. Venekei Marianna változatos, szemet gyönyörködtető koreográfiát készített a Magyar Nemzeti Balett számára, Csiki Gábor a német kiejtésre tekintettel tökéletesen tanította be az Opera Kórust. Egy négyperces jelenetben Rác István sötét, kifejezésteli basszusával egy szinte elérhetetlen nagy C-vel zárt le egy áriát – Ozmin is beéri a nagy D-vel – természetes módon elérve a határait. (...) A tér közvetlen, semmit el nem kendőző akusztikájában Oberfrank Péter és a Magyar Állami Operaház Zenekara briliáns módon tolmácsolta a zenei óriás mindkét elhanyagolt művét.”
(Wolfgang Kutzschbach, *Das Opernglas*)

Athén romjai - Calcante Luca Dario, Morvai Kristóf, Darab Dénes, Topolánszky Vince | Fotó: Rákossy Péter

„Ismerjük el a szervezők érdemét és bátorságát, hogy szinte sosem játszott műveket vettek elő. Ez köszönetet érdemel. (Sajnos ezeket a darabokat valószínűleg nem is látjuk majd újra). (...) Az *Athén romjai* (...) nagy sikert aratott. Az előadás végtelenül mozgalmas és tökéletesen előtérbe helyezi a zenei anyagot és a kottában leírtakat. A kóruson kívül három kiváló szólista is közreműködik benne: egy szoprán, egy basszus és egy bariton. A táncosok koreográfiája Venekei Marianna munkája, ami különösen ihletettre sikerült.”
(Pierre Waline, *Journal Francophone de Budapest*)

„Láttam a bemutatót. Csodaszép volt!”
(Baleczky Ivánné)

Athén romjai - Rác István és a Magyar Nemzeti Balett táncművészei | Fotó: Rákossy Péter

○ Bedroom Folk - Molnár Dávid, Asai Yuka, Takamori Miyu, Písla Artemisz, Sawatzki Aglaja, Kekalo Iurii, Starostina Kristina, Sardella Francesco | Fotó: Nagy Attila

Igazi világgjáró

Egy újabb modern alkotással, *az egyik legismertebb kortárs koreográfus* művével gazdagodott a Magyar Nemzeti Balett repertoárja. Wayne McGregor *Chroma* című munkáját a budapesti bemutatót követően nem sokkal Ausztráliában és Prágában is műsorra tűzték. Természetesen a darab megrendelője, a londoni Királyi Balett is repertoáron tartja az emberi test drámaiságát vizsgáló alkotást, ami 2006-os bemutatója óta meghódította Európa és Amerika balettszínpadait is.

○ Chroma - Wakabayashi Yuki, Morimoto Ryosuke, Pokhodnykh Ellina, Furuhashi-Huber Inés | Fotó: Kummer János

○ Chroma - Lee Yourim | Fotó: Nagy Attila

„A KON-TAKT(S)-produkció kortárs koreográfusok három művét kínálja. Az első, a Royal Ballet számára a társulat rezidens koreográfusa, Wayne McGregor által 2006-ban készített *Chroma* volt. A görög eredetű kifejezés szint jelent, és ebben a darabban valóban a színek kontrasztjával találkozhattunk. A táncosok ugyanis olyan spagetti-pántos felsőrészt és bőrszínű rövidnadrágot viselnek, ami kiválik a színpad fehér árnyalataiból. (...) Joby Talbot és Jack White III zenéjére négy női és hat férfi táncos mozog elképesztő fizikai hajlékonysággal, miközben a testük folya-

○ 1st Steps - A Magyar Nemzeti Balett táncművészei | Fotó: Nagy Attila

matos dinamikai feszültségben izzik – csak a darab közepén tapasztalhatunk egy kis megnyugvást. Úgy tűnik, mintha a váz által meghatározott határok eltűnnének, a társulat hihetetlen flexibilitása és nagyszerű mozgékonyága lenyűgöző. A táncosok már ebben a koreográfiában is ki vannak téve fizikai kihívásnak, de a műsor következő darabja, Sharon Eyal *Bedroom Folk*ja egyenesen intenzív edzéssé változtatja a táncot. (...) Az estet Alexander Ekman *Episode31* című darabja zárja. S míg az előző két koreográfia is igen mozgalmassá volt, a tánc és az akció itt kifejezett energiabombaként hat. (...) A pulzáló, étellel és energiával teli mű előtt egy videóbejátszást nézhettünk meg, amelyben a táncosokat először Ekmannel és a szokatlan mozgáskultúrával való első találkozásukkor láttuk, majd a csapat flashmob-szerűen kelt feltűnést Budapest városá-

ban: tereken, utcákon, sőt még a metróban is tesztelték a járókelők reakcióit – a megdöbbenéstől a lenyűgözöttségig mindenfélét tapasztalhattak, de a nézőtér helyet foglaló publikumot is derűre fakasztották. (...) A Magyar Nemzeti Balett nagyon jól teljesített, hatalmas lelkesedés és hosszú taps fogadta az előadás alatt látottakat.”

(Ira Werbowsky, *Der neue Merker*)

„A kortárs szcénában sikeres McGregor pályája akkor fordult óriásit, amikor felkérést kapott a Royal Ballettől: a 2006-os *Chroma* pedig akkorát szölt, hogy megtörtént a korábban elképzelhetetlen, a brit kortárs tánc egyik szereplője lett a világ egyik legkonzervatívabb balettegyüttesének állandó koreográfusa. Azóta a Párizsi Operától az Amerikai Balettszínházig és a milánói Scaláig kapkodnak utána a súlyos koreográfushiánnyal küzdő balett-társulatok, ő pedig örömmel adja át az előadók fizikai képességeit a végsőkig feszítő műveit. (...) Az Operaház több mint tíz nemzetből összeválogatott együttese magas szinten tudja tolmácsolni a dermesztően hideg, mégis feszültséget keltő *Chromát*.”

(Fuchs Livia, *Élet és Irodalom*)

Követendő példa

Szerző: Filip Viktória

Zettwitz Sándor a tizedik legértékesebb, teljes egészében magyar családi tulajdonban lévő cég tulajdonos-vezetője, akinek kezében a legnagyobb hazai orvosi műszergyártó vállalat ügyei összpontosulnak. Különleges értékrendje a kultúra támogatásában is megmutatkozik, melynek egyik aspektusa, hogy szinte minden év karácsonyán *zenei élményt ajándékoz* több száz munkatársának és a cég partnereinek is. Nem mindennapi vállalkozói attitűdjéről beszélgettünk.

○ Zettwitz Sándor | Forrás: Újbuda Újság

A 77 Elektronika Kft. és az Opera kapcsolata régre nyúlik vissza. A vállalat 2015 óta hívja meg év végi jutalomként a teljes, 700 fős dolgozói állományát és családtagjaikat, sőt, a cég partneri körét is egy-egy opera-előadásra. Hogyan indult a kezdeményezés?

A történet az idén harmincöt éves cég kezdetéhez nyúlik vissza. Abszolút a nulláról indultunk, az első közös karácsonyt összesen négyen ünnepeltük. Családtagokkal együtt nyolcan álltuk körül a feldíszített fát, zenei aláfestésként a vejem szájharmonikázott. Ahogy a cég nőtt, szűkössé vált az iroda, az épületünk, de a szokást mindenképp szeretnénk volna megtartani. Általában az a mi karácsonyi ajándékunk a dolgozóink és a partnerek felé, hogy egy teljes színházat bérlünk ki egy estére. Jártunk a Budapesti

Operettszínházban, a Madách Színházban, az utóbbi időben pedig az Opera játszóhelyei adnak teret a közös élménynek és ünneplésnek.

A praktikus okokon túl miért vált be a Magyar Állami Operaház?

A budapesti Operába elmenni külön tisztetség és külön öröm. Igyekeztünk mindig olyan darabokat válogatni az intézmény segítségével, ami a dolgozóinkat és a partnereinket, a zenéhez értő és az abban kevésbé járatos kollégákat, azaz ezt a meglehetősen heterogén közönséget megszólítja. A műsorválasztásban a változatosságra törekszünk, nem egy kötelező programot szeretnénk kipipálni. Megtekintettük már a *West Side Story*, a *Bohémélet*, *A diótörő* és *A denevér* című műveket is.

A 77 Elektronika Kft. igen nagy hangsúlyt fektet az innovációra. Árbevételük hat-hét, de volt olyan esztendő, hogy tíz százalékát is erre fordították. A karácsonyi közös operahallgatás is egyfajta fejlesztésnek tekinthető?

A munkavállalók folyamatos oktatása és továbbképzése lényeges feladat számunkra, de a fejlesztés szót mi kifejezetten műszaki és tudományos értelemben, a termékeinkkel kapcsolatban használjuk. Az Opera ajándékot és a hagyományok folytatását jelenti számunkra.

Milyen közvetlen vagy közvetett előnyei származhatnak egy cégnek abból, ha teljes létszámában, rendszeresen megjelenik opera-előadásokon?

Egy-egy vállalkozásnál nagyon fontos a cég egysége, és az, hogy a munkatársak elégedettek legyenek. Többek között ez tette lehetővé, hogy a 77 Elektronika Kft. négyfős kezdő csapata 700 fős vállalattá vált, amely a termékei 83%-át exportálja, tehát ennek megfelelő színvonalon teljesít. Nagyon fontos,

hogy a dolgozók érezzék, hogy a cég gondoskodik róluk. Önmagában az a tény, hogy elmehetnek az Operába, a legtöbbjük számára valóban tisztesség, mert másképp nemigen jutnának el oda. A partnereink felé pedig szeretnénk gesztust tenni és megosztani velük az örömeinket, amit a közösen elért sikerek jelentenek. Úgy gondoljuk, hogy a színházlátogatás egyik fontos pillére a partnerekkel való gyümölcsöző kapcsolat ápolásának, valamint egyik megtartója vagy épp kezdeményezője a vállalati egység összetartásának.

Bizonyára nem jönnének el csaknem minden évben, ha önnek és a vezetőségnek nem lenne kapcsolata a klasszikus zenével. Honnan a zene szeretete?

Ez a családjunkra jellemző. A Budapesti Református Gimnázium diákja voltam, amikor az első bérletet megvettük az Operaházba. A harmadik emelet legszélén ültünk, ahonnan a színpad sarkát se lehetett látni, de a műfaj már akkor elvarázsolt. Azóta az egész életünket átszövi a zene szeretete, én különösképp az olasz operákat kedvelem. Izgalmas cselek-

○ OperaKlub az Operaház Székely Bertalan termében | Fotó: Nagy Attila

ménye és dallamdús zenei megoldásai miatt számomra a legkedvesebb Verdi *Rigolettója*.

Karrierjének fontos állomása volt, amikor 1978-ban felkérték a milánói Technoital Vállalat megalapítására és vezetésére. Minden bizonnyal a Scalában is többször megfordult.

Hét évet éltünk Olaszországban, ahol igazán elmélyedhettünk az olasz operairodalomban. Természetesen nem csak olasz, más zeneszerzők operáira is nyitottak vagyunk és nagy örömmel látogatjuk a kompozícióikból készült előadásokat. És valóban, bár a műfaj fellegvárába nem könnyű bejutni, a Scalában is minden olyan művet, bemutatót vagy érdekesebb operát megnézhattünk, amit szeretünk volna.

2016-ban az Opera közreműködött a cég harmincéves fennállását ünneplő, a Budapesti Kongresszusi Központban rendezett gála műsortervének megvalósításában, 2021. szeptemberében pedig a harmincöt éves jubileum alkalmából a pécsi Kodály Központban adott ünnepi hangversenyen az Opera zenekara és két kamaraéneke lépett fel. Műsoron Mozart szerepelt az ön kérésére. Ő is személyes kedvence?

Egyrészt 2021-re esik Mozart halálának 230. évfordulója, másrészt az olasz opera valóban az első számú favoritom, de Mozart zenéje is egészen fantasztikus. Ráadásul, ha belegondolunk, összességében hány évet élt, és mi mindent tudott létrehozni ez alatt az idő alatt, egy rendkívüli komponista portréja rajzolódik ki előttünk. Ez mind benne volt a döntésünkben, melynek helyességét az előadás utáni vastaps is igazolta.

A kultúra más szegmenseit is pártfogolja. Támogatja a Fonó Budai Zeneházat, az Artus Színházat, a határon túli magyarokat segítő Kallós Alapítványt,

○ Zettwitz Sándor, Ókovács Szilveszter és Zettwitz Sándorné | Fotó: Nagy Attila

és volt alkalmam olyan fiatal muzsikuskoncertjén is játszani, ami szintén a 77 Elektronika Kft. jóvoltából jöhetett létre. Hogyan alakult ki a harmincöt év során ez a széleskörű művészetpártolói attitűd?

Régebben számos zeneszerző életében a mecénás szerepe döntő volt. Mi is úgy érezzük, hogy ha a lehetőségünk megvan, szívesen támogatjuk a kultúrát. Nehéz lenne felsorolni, mi mindennek a megvalósulását segítjük, mert ez valóban szerteágazó.

Miért érzik fontosnak mindezt?

Sokan fordulnak hozzánk a kezdő zenekaroktól az említett Kallós Alapítványon át – ami egy rendkívüli intézmény Erdélyben, Kolozsvár mellett Válaszúton – a füredi Anna-bálíg. Mindebből arra lehet következtetni, hogy a művészeknek vagy a szervezőknek nem mindig áll rendelkezésére elég anyagi forrás ahhoz, hogy olyan programot állítsanak össze, amit igazán szeretnének. Mi igyekszünk az ilyen típusú pénzügyi gondokat enyhíteni, és erőnkhez képest kiegészíteni a meglévő készleteket, ezzel támogatva a színvonalas megvalósítást.

Pár éve lányával, Zettwitz Gabriellával együtt vezetik a céget. Ő is osztozik e nézetében?

Abszolút! Ebben a légkörben nevelkedett, magába szívta ezt a szemléletet, így biztosak vagyunk benne, nem csak a cég vezetését, a kultúra szeretetét is tovább fogja vinni. ○

TÉLI PROGRAMOK

DECEMBER, JANUÁR, FEBRUÁR

ERKEL SZÍNHÁZ

Eagling / Solymosi / Csajkovszkij: **A diótörő**

Offenbach: **Hoffmann meséi**

Puccini: **Bohémélet**

Händel–Mozart: **Messiás** (koncertszerű előadás)

ifj. Johann Strauss: **A denevér; A cigánybáró**

Donizetti: **Az ezred lánya**

Puccini: **Manon Lescaut**

Ashton / Hérol: **A rosszul őrzött lány**

Szinetárgo

EIFFEL MŰHELYHÁZ

Kenessey: **Az arany meg az asszony** / Örkény–Tóth: **Tóték**

Glass: **Les Enfants Terribles** (Veszedelmes éden)

Puccini: **Edgar**

Sólyom-Nagy8+

Vajda: **A képzelt beteg, avagy őfelsége komédiása**

Händel–Mozart: **Messiás**

Venekei / Williams / Dés: **A vágy villamosa**

Beethoven: **Fidelio**

ROST ANDREA ft. HOT JAZZ BAND; Dalok a lányszobából – Ma éjjel táncolnék

Heggie: **Ments meg, Uram!** (Dead Man Walking)

Britten: **Szentivánéji álom**

Dohnányi; Hubay: **Simona néni; A cremonai hegedűs**

Poldini: **Farsangi lakodalom**

Debussy: **Pelléas és Mélisande**

IFJÚSÁGI PROGRAMOK

Ringató, Operatúra Papagenóval, Csengő-bongó délután, OperaOvi, Erre varrj gombot!, Hangszerverázs, (K)Eiffel Jancsi!, Festéktüszentő, O/ENCIA Mona Danival, KisHattyúk tava, János vitézke

Erkel Ferenc

HUNYADI LÁSZLÓ

OPERA HÁROM FELVONÁSBAN, MAGYAR NYELVEN, MAGYAR FELIRATTAL

ZENESZERZŐ **ERKEL FERENC** LÁTVÁNYTERVEZŐ **LISZTOPÁD KRISZTINA**
SZÖVEGÍRŐ **EGRESSY BÉNI** KOREOGRÁFUS **SOLYOSI TAMÁS**
RENDEZŐ **ÓKOVÁCS SZILVESZTER** KARIGAZGATÓ **CSIKI GÁBOR**
MŰVÉSZETI TANÁCSADÓ **ALMÁSI-TÓTH ANDRÁS** KARMESTER **KOCSÁR BALÁZS**

BEMUTATÓ 2022. MÁRCIUS 13., OPERAHÁZ

BALETT HÁROM FELVONÁSBAN

KOREOGRÁFUS **SIR KENNETH MACMILLAN**
ZENESZERZŐ **LISZT FERENC**
LISZT FERENC MŰVEIBŐL A ZENÉT ÖSSZEÁLLÍTOTTA
ÉS HANGSZERELTE **JOHN LANCHBERY**
SZÖVEGKÖNYV **GILLIAN FREEMAN**
LÁTVÁNYTERVEZŐ **NICHOLAS GEORGIAIDIS**
DÍSZLETFELÜGYELŐ **CINZIA LO FAZIO**
JELMEZFELÜGYELŐ **NATALIA STEWART**
VILÁGÍTÁSTERVEZŐ **JACOPO PANTANI**
SZÍNPADRA ÁLLÍTÓ BALETTMESTER **KARL BURNETT**
BETANÍTÓ BALETTMESTER **GRANT COYLE**

KARMESTER **MEDVECZKY ÁDÁM**

BEMUTATÓ: 2022. MÁRCIUS 14., OPERAHÁZ

Sir Kenneth MacMillan
Liszt Ferenc / John Lanchbery

MAYERLING

